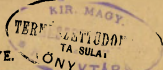

KÖZLELK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

As országos m. gazdasági egyesület tiszai havi lapján.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Égész évre 10 ft, félévre 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Közteltek),
Hírlát: 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az I-50 hízott állattársar rendezőbizottságának f. évi május hó 8-án, d. e. 10 órakor a *Közteltek* nagytérmeiben tartandó ülésére.

Tárgy:

Az I-50 hízott állattársar tervezetének végleges megállapítása.

Tormay Béla,
r. b. elnök.

1897. április havában befizetett alapítványi kamatok és évdíjak nyugtázása.

I. Alapítványi kamatok.

1897. évre: Bárczay József, Baranyay Géza, Ésekujvári takarekpenztár, Komárom m. gazd. egyesület 10-10 frtvál.

II. Évdíjak.

1896-97-re: Balás Iván 30 ft, 1896-va: Butykyay Tiszta 10 ft, 1894-1896-re: Noszolyi Gyula 60 ft, 1896-97-re: Kozis Pál 5 ft és 10 ft, Pók Ösvárdi, Tisza László 20-20 ft, 1897 és 1898-ra: báró Vay Dénes 5-5 ft.

1897-re: Árvay Ferenc, Becker János, Bedő Béla, Bogyás Lénárd, Berger Károly, Lajos, Berger Rezső, Bittera Kálmán, Boros Endre, Brezovay István, Csontos Miklós, dr. Deutch Lajos, Deszoffy Emil, Deszöf Ödön, Dolnay Ignác, Egerer Zeigmond, Ritter Kálmán, Gerő István, Gós Barna, Gombos Gyula, Gröz Ignác, Grünwald Sándor, Gyapay Viktor, Haidekier Béla, Hanák Ferenc, Háry Agost, Harstein Sámuel, Henz László, Hónig Jakab, Huszay Ferenc, Inkey Béla, Jakabhy Imre, Jakab Mátyas, Jaross Sándor, báró József István, Komény Andor, Kelemen István, Kiss Lajos, Kleczner Károly, Körtvélyes Imre, Králik István, Laender Antal, Láng Ferenc, Lányey György, Lepényi Pál, Lévy Albert, Lovas Sándor, Mörhogy László, Matizs László, Mayer Pál, Mezey Gyula, Miklós Ödön, Molnár Gusztáv, Nagy Vincze, Nothery Vilmos, Ókánizsai gazdák, Persa Sándor, Pfeiffer Kálmán, Pulczner Ferenc, ifj. gr. Ráday Gedeon, Radványi György, ifj. Bajkó Lajos, Rakovszky István, Raucsi László, Reinder Gyula, Rosmák Jenő, Rotter Béla, Rubinek Gyula, Ruff Ferenc, Rusz Gyula, Sarlay Pál, Serak Károly, Schack Ede, Schuster Ferenc, Sühöls Gyula, Spitzer Mór, Strasser Henrik, Szabó Károly, Szalay József, Szandtner Sándor, Szasszaráth Ferenc,

Szűll Pál, Szivós Endre, Szobonya Bertalan, Szondy János, Ugron Gábor, Vajna Antal, Verecs Pál, Weinberger Artur, Zalay Kálmán, Zoltán József 20-10 frtv, Eisenhut Kálmán, Kerekes Lajos 4-3 frtv, Grass Hugó 4 frtv.

1898-ra: Rónay László 10 frtv.

A Berezki-emlékre

I. évi április havában „A Kert” szerkesztőségünk 2 ft 50 kr. díjra költött be az OMGE. pénztárába.

Növénytermelési szakosztály ülése.

(1897. április 28.)

Jelen voltak: *Léptényi György* elnökelete alatt *gróf Deszoffy Aurél* az OMGE. elnöke, *Bálmiffy Pál*, *Erdélyi Mór* (Magyar Mezőgazdák Szövetkezete), *Bartal Aurél* (Pozsonym. g. e.) *László L. Pál*, *Löcherer Andor*, *Miklós Ödön*, (Borsódm. g. e.) *Propper Samu* (Szabolcsm. g. e.), *Reusz Henrik*, *Remner Gusztáv*, *Rovara Frigyes* (Pozsonym. g. e.) *Radványi István* (Miskolczi ker. és iparkamarák képvis.) *Részler Károly* (Vasem. g. e.) *Serfőző Géza* (Pestm. g. e.) *Tócsy Jenő* (csanád. m. g. e.) és báró Vay Dénes (Pozsonym. g. e.) az egyesület tisztviselő kara részéről *Forster Géza* igazgató, *Rubinek Gyula* ügyvezető titkár, *Szilassy Zoltán* szerkesztő titkár és *Jeszenszky Pál* titkár, mint előadó.

Léptényi György a szakosztály elnöke üdvözlő a megjelent tagokat a 6 órától 7 óráig tartó ülésről, hogy több vármegyére gazdasági egyesületek megalakítása ezen szakosztályi ülését azzal, hogy a sörárpa vásárolt rendezése kérdésének megvitatása végett kiküldöttével képviseltette magát. A mai ülés tanácskozásának tárgya tehát a sörárpa vásárolt helyének és idejének meghatározása.

Előadó: a sörárpa az a terményünk, mely iránt a buza után a legnagyobb kereslet nyilvánul a külföld részéről. Evénként tetemes mennyiségű árpa kerül kivitelre a sajnos, hogy tulajdoni részben drága közvetítés után.

Az volna a feladat, melynek érdekében a múltban történtek kísérletek, hogy az árpa kivétel is a termelő közvetlenül összekötö-

tésbe hozassék a vevővel. Ez irányban a múlt években a sörárpa vásárolt rendezésével kísérletek kísérletek, de amelyeknek a kivánatos eredménye nem volt még sennek oka a tőzsde szokásokban keresendő. A magyar tőzsdézés szerint a termelő csupán a feladó állomás szavától a terményért, a külföldön pedig az a szokás, hogy az előadó az átadásnál egész a leadó állomásig vállalja a szavatosságot.

Enek folyamán azután az, hogy a külföldi vevők nem találnak elég garanciát a termékekben, s így inkább lemondanak arról, hogy a magyar sörárpa vásárlása végett bejűjjenek. E bajon segíendő, a termények értékesítését oly intézményre kellene bízni, melyben a külföldi vevők tökéletesen megbiznak a szavatosságot, és szemben is elvárják a szavatosságot. Ez kesszülthető volna azzal, ha a termények értékesítése a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté biztának, mely erre hajlandónak is nyilatkozik.

Hogy jövőben a vidéki sörárpa vásároltok szélesebb alapotra legyenek kiterjesztők és eredményt biztosítható legyen, ezelszerűen látszott, hogy ezeket országos jelleg adassék, s oly alapon rendezessék, hogy az O. M. G. E. mint a Gazdasági Egyesülettel Országos Szövetkezetek közötti, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével és azon vidéki gazdasági egyesülettel korlátozandó a vásárolt, melyek területen azok tartanak.

Az igazgató-választmány legutóbb ki-mondta, hogy a sörárpa vásárolt országos rendezését átöszernék tartani, ennek folytán azok üzletszabályzata elkészült s jelen illsz éle-berterjesztetik.

Jeles egyttal, hogy a miskolczi keresek és iparkamara egy az egyesülethez intézett átiratában örömeink ad kifejezést, hogy a vásárolt vidéken való rendszeres tartása terbevetétt, kéri azonban, hogy Sátorajai-Ühelly helyett Miskolcson tartassék, mely város felé gravitál az egész felső vidék termelése. Az üzletszabályzat tárgyalása előtt:

Rubinek Gyula jelenli, hogy Bayrethl és Löwy cégr felhívta az egyesület figyelmét, hogy Amerikából Angliába és Bajországha nagymennyiségű, külszínre ugyanolyan sörárpa vitétik be, mint a magyar termény, s olcsósá-

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Bizományi osztály.

1. Hadsereg ellátás.
2. Gabonaeladás.
3. Erőtakarmányok vétele.
4. Fedezeti tőzsdei kötések.

Gazdasági gép-osztály.

Mindennem kipurált solid kivitelű gazdasági gép utánys beszerzése. Gazdasági géptelepek, malmok, takarmányos és tejes kamarák berendezése.

A szövetkezet célja:]

1. Olcsó közvetítés.
2. Gazdasági fölszerelés és fogyasztási cikkek beszerzése.
3. Mezei gazdasági termények legelőnyösebb értékesítése.
4. Hitelnyújtás tagok részére.

gánál fogva erős versenyi időz fel, mely végzetessé válhatik a mi kivételünk. Indítványozza, hogy késsék fel a kereskedelmi miniszter, hogy a sörárpa a fumei viszonylatban ugyanolyan tarifális tételnek engedélytessenek, mint a liszte érvényben van s mely minden viszonylatban mmként 40 krral olcsóbb.

A szakosztály ez értelemben határoz. Ezután az országos sörárpavásárok üzletszabályzata került sorra.

Miköz Ottó pártja az a miskolci kereskedelmi kamara kérelmét, mint a reorganizáció alatt levő Borsodmezei gazdasági egyesület elnöke nekem nevében kijelenti, hogy a Miskolcon rendezendő vásárt erősködésig és anyagilag fogják támogatni. Ezután

Radvány István a miskolci kamara elnöke kért szót s kijelentette, hogy a miskolci kamara a kereskedelmi és ipari érdekeket mindenkor összhangzathoz kívánja hozni a gazdasági érdekekkel; a Miskolcon rendezendő vásár sikerének előmozdítására mindent el fog a kamara követni.

Többek felszólalása után a szakosztály javasolja a választmánynak, hogy a sörárpa vásárok Pozsonyban és Miskolcon rendezésének a gazdasági egyesületek szövetsége által karöltve az illető megyei gazdasági egyesülettel, míg az örmög országos sörárpaállítás Budapestten tartassék meg.

Ezután a szakosztály tárgyalás alá vette a sörárpavásárok üzletszabályzatát s azt némi módosítások megjelölése után a választmány elé terjeszté.

Hozzájárul a szakosztály a Csanádmezei gazdasági egyesület azon indítványához is, hogy az ÖMGÉ-vel karöltve folyóévben Mezőhegyesen aratógépversenyt rendeztesék.

A rendező-bizottságha Nagy Desző elnöklettel alküldi a szakosztály László Pál, Thallayner Viktor, Rousz Henrik, ifj. Sporon Pál és Benner Gusztáv tagokat.

László Pál, mint a m. kir. mezőgazdasági gépkészítési állomás igazgatója jelenti, hogy a kereskedelmi muzeum kiállítás alkalmából május hóban be fogja mutatni az általa ki-próbált gépeket.

Tudomásul szolgál.

Elfogadta még a szakosztály azon propozíciót is, hogy a gazdasági egyesületek szövetsége által az ősz folyamán vetőgépversenyt rendeztessek.

Ezzel az ülést véget ért.

Kiegyezés — kvóta.

A magyar és az osztrák kvótabizottságok teljesen befejezték működésüket, amidőn az írásbeli üzenetváltások eredménytelensége után szóbeli tárgyalásra gyűlten egybe, mindkét bizottság tagjai ismétlenül kifejtették a maguk álláspontját és a magyar bizottság egyedül méltányos és helyes álláspontja: a jelenlegi kvóta fenntartása, az osztrák bizottság által nemcsak el nem fogadatot, sőt az osztrák bizottság most is mereven ragaszkodott ahhoz a túlmagas kívánságához, mely Magyarországának közgazdasági kizsákmányolásával egyenlő. A kvóta megállapítása ezzel a kormányok kölcsönös feladatát képezi.

Ohajtottuk volna, vajha ez az állapot be ne következett volna. Mert világos, hogy két oly bizottság, a melyek mindégycikében az illető parlamentnek összes szavottevő elemeinek képviselői helyet foglalnak, mégis sokkal függetlenebbül ítélkezhetnek és egyezkedhetnek, mint a két kormány, a melyek egymás

iránt már politikai szempontból is mindenesetre melléktelintetek figyelembe vételére kötelezve. All ez különösen a jelen esetben, a midőn a kiegyezésre vonatkozó összes törvényjavaslatok és a kvóta elintézésére néve a junktim megállapították s a melynek alapján az osztrák kormány a magyar jogos érdekek kielégítésének rekompenzációjával az osztrák kvótabizottság által kifejezett és az egész osztrák közvélemény által sirgetett magasabb kvótát klerószakolni akarja.

A kiegyezési törvényjavaslatokat még nem ismerjük, de a magyar kormány eddigi nyilatkozataiból és az osztrák panaszokdásáiból all két következtetésünk, hogy az új kiegyezési törvények Magyarország több, eddig mintegy elkorzot jogát reaktívalják s hogy ez által a kiegyezés Magyarország néve az eddigieknél előnyösebbé válik, ha a kvótarány a mi terühünk nem emellettik. Vonatkozik ez a fogyasztási adók beszedésének és elszámolásának új rendszerre, aminek folytán a magyar kincstár néhány millió forinttal több jövedelemre tett szert, amely azelőtt is megillette volna, de amelyet az előbbi kiegyezési törvények alapján Ausztria rajtuk valóssággal megcsarolt.

De az eddigi kiegyezésekben a magyar érdekekre néve nemcsak a fogyasztási adók beszedésének és elvámolásának rendszerre sértete a magyar érdekek, hanem még inkább a külföldi kereskedelmi szerződésnek alapját képező általános vámtarifá. Ez a vámtarifá tisztán és egyedül a fogyasztó Ausztria érdekeit tartván szem előtt, a világszereny folytán amugy is válságban szenvedő magyar mezőgazdasági termelését még a szomszédos nyerstermelő államok sokkal hatályosabb versenyének is áldozatul dobtá. Ezenkívül az a körülmény, hogy Ausztria szemben állategészségügyi egyezményünk hiányzott, azt eredményezte, hogy állami terményeink értékesítése a verseny mellett még az osztrák hatóságok legnagyobb önkényének és zaklatásának volt állandóan kitéve, nem is szólva arról, hogy az osztrák vasúti tarifá a külföldi nyersterményeknek ugy a bevételi, mint az átviteli forgalomban oly könnyítéseket nyujtott, amelyek a magyar terményeket még Ausztriában is a legkedvezőlembb helyzetbe juttatták. Mindezekről nem hallottuk, hogy a kiegyezés új tövényekben Magyarország érdekeit szempontjából kedvezőbb változások fognak-e létrejönni. Pedig, ha a kiegyezési törvényjavaslatok elve a régi állásponton van, ugy Magyarország néve még a jelenleginél is alacsonyabb kvóta sem jelenthet üdvös változást, mert a közterhek viselő polgárok boldogulása a legkisebb mértékben sincs megkönyvitve. Viszont, a magyar jogos igényeknek kielégítése legkevésbé sem engedhetik meg, hogy a kvóta arányának felemelése következteszen, a polgárok közterhek növeltesenek.

A kiegyezés egy dolog. A kvóta más. A kiegyezésnek mindkét fél, tehát a magyar érdekeket is ki kell elégítenie, a kvótának pedig nem szabad egyik fél teherviselési képességét sem túlhaladnia. Milyelt a kvótában elvállalt kötelezettség Magyarország teherviselési képességét meghaladná, az eléteredüknek egyedül megfelelő álláspont nem lehet egyéb, mint az önálló vámtéreltel megalkotása, amelynek keretén belül nyerstermelésünk érdekeit nemcsak minden tekintet mellőzésével teljes mértékben létesíthetjük, hanem a magasabb terhek elviselésének anyagi eszközzeit is az államkincstár részére biztosíthatjuk. A kiegyezés és a kvóta junktimja csakis így állhat a mi szempontunkból, nem pedig ugy, mint azt az osztrákok magyarázni akarják, hogy a kiegyezésnél restitult jogaink rekompenzációjával magasabb kvótaterhet vállalunk magunkra.

Reméljük, hogy a magyar kormány nemcsak ismeri közgazdasági helyzetünket, hanem még is tudja védeni jogos érdekeinket. A kormányokat a kvótabizottságok határozatát nem kötik, éppen azért az osztrákoknak szokatlan követelésükből könnyű engedniük, amit a két állam között fennálló közjogi viszony is önként parancsol. Ami, ha be nem követezünk a monarchia életében óriási zavaroknak lehet szülő oka. Hogy ezt egyik kormány sem akarhatja, sőt legjobb erejével megakadályozni igyekszik, egyedül reményünk képezi arra, hogy az osztrák kvótakövetelések nem fognak teljesülni és a kiegyezés Magyarország érdekeinek megfelelőbb alapon fog létesülni. Sz. Z.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Roravezető: Monostor Károly.

Adat az inthali marha huslásához és hasznosításához.

△ Sokszor képezté már kérdés tárgyát, hogy mely tehene azok, melyek gazdasági céljainknak leginkább megfelelnek. Tanulmányoztam a simmenthali, a borzdesz s ezek közt az inthali, alieuti, wintsgaui stb. tehene leírását, tehozamát, illetve használhatóságát és már kilencz év óta tapasztalatokat gyűjtve, arra a meggyőződésre jutottam, hogy egyáltalán az inthali tehén az, mely gazdasági céljainknak leginkább megfelel.

Kezelsem által egy nagyrészt inthali tehenekből álló tehenezetet van, azokból néhány angeli, néhány pirostarka keresztetés és, a mivel ugy hiszem, igen tisztelt gazdátársainnak egy új keresztetésűk tudomására, van néhány angeli-inthali és inthali-angeli keresztetésű tehene, a melyekre később visszatérnek. Czódom előszörben az inthali tehenekről az államat tett tapasztalatokat nyilvánosságra hozni.

1887 ószán ugyanis impörtáltak 100 db inthali tehent, még pedig leginkább Sterzing vidékéről. Ezen állományból mai napig még 35 darab áll istállóban, igaz, hogy ezek már öregek, de természetesen igen jó tehenek. A tehenezetet több részre már az államat tenyészteszt inthallakból áll és ma 128 darab az inthali tehémlányom. Ezek már sokkal

naggyob és szebb állatok az importáltakból és tejjazomnik is legalább olyan, mint nekünk meg szokánk. Különb az import is igen sikerült volt, mert nem volt abban egy ténen sem, mely borjász után 10 liter tejet ne adott volna. A legjobb volt egy, 26 1/2 liter napi tejhozammal. Az importált tehnek között fel akarok meg említeni egy egyedét milyennek azt hiszen nem sok gazdatiszárna dícsérelhető. Ezen ténen adott 1886-ban 2698, 80-ban 3388, 91-ben 3745, 92-ben 3826, 1893-ban 4165, 94-ben 4370, 95-ben 4342, 96-ban 4368 liter tejet, azaz 9 éven át 394,96 liter, ami 3770 liter egy átlag-nak felel meg. Igaz, midőn ezen ténen importáltakat, előhasú izzó volt, a mi különben látszik is a tejhozam emelkedésén, míg végre az utolsó három évben csaknem folytonosan ugyanazonzóna maradt. Utóljára mult év december 26-án ellett le és azóta tejhozama 17—19 liter közt váltakozik, ami az előző évekhez képest körülbelül 2—3 liter apadást mutat, mert az utolsó három évben ellés után rendszeren 20—22 liter tejt. Ennél többet sohasem adott és csakis hosszú tejjelészésen köszönhető ezen elért nagy állag, mely különben állományosságban is jellemző az inthali tehenz. De nem pusztán egyedekről, hanem az egész fajról szándékozván egyet-mást közölni, az összes állat-átlagról kell beszélnem. Az bizonyos, hogy a kilenz éven át volt kettő, mely alatt nem birtam inthali tehennel 2200 literrel naggyob évi átlagot elérni, hanem a többi 7 éven át 2300—2650 liter közt volt és a kilenz évben 2480 liter tesz a dzsára annak, hogy évenként rendszeren 5—30 db előhasú izzó kerül az állományba, melyek természetesen nem adhatnak annyit, mint az idősebb tehnek. Azon két év kedvezőtelenebb eredmény, véleményem szerint csak a szakmánya különbségéből származhatik, a ténamely t. i. rosszabb kvalitásu, mert mindkétzer megzött behordás előtt.

A tejjelészésnek napoként telen át következő takarmányadagot adok: 4 kg. jó réti szénát szalasan, azonkívül 2,5 kg. herg, 2,5 kg. sarjuszecskát, 15 kg. savanyú répaszeletet és 15 kg. tengeridará. Sokféle takarmányozás kísérletem meg eddig, de ezt találtam legjobbnak. Nyáron át zöld luczerna, ősz borsó, vöröshere, a mi éppen van és mindig 15 kg. tengeridára.

Attólre azon, sokak által felvetett kérdésre, hogy ha az inthali ténen dzsára kerül, sokat veszít rajta az ember, azt tartom, miszerint az egészen által fűg, miként neveli valaki marhájat; mert ha az első évben jól tartja őket, nagyon szép fejlődést mutatnak fel, hogy akárhány kihizott inthali ténen adtam már el 7—90 kg. diszolytalt, a mi már rossz hasúkat tekintetbe véve is, igen szép összeget tesz ki.

En az üszöket rendszeren egy éves korukig állatlon tartom, meg pedig következő takarmányozás mellett: telen át 3 kg. jó szénát, 2 liter zabot és 1 kg. sarjuszecskát, 10 kg. savanyú répaszeletet; nyáron át 5 kg. széna és 2 liter zabot kapnak. A második évben kimenekül legelőre és telen 4 kg. szénát és 2 kg. árszalmarkeverék mellett kapnak árszökekket 15 kg. savanyúszecskét és ilyen takarmányozás mellett oly eredményeket érnek el, melyek valóban figyelemre méltók. Folyó évben például lekötöttm: 14 db. előhasú izzót, melyek 27/4 évökben voltak és 485 kg.-mot nyomnak átlagban, van köztük 3 kg. 56 kg.-mot fejt, egyik 580 kg. Eppen most kezdtek elléni, hat darab már leellott, azok adnak naponta 11—13 liter tejet darabonként. Volt köztük egy, melyet ellése előtt egy héttel kezdtek fejni s első nap 4 liter, utolsó napon ellése előtt 8 liter tökéletesen jó, használható tejet adott. Ellése óta 12—13 liter ad.

1896-ban lekötöttm 17 darab előhasú izzót, igaz, hogy ily részvényű érfolyamig még egyszer sem volt, melyek 2507 liter tejet adtak átlag egy év leforgása alatt, a következő

árnyban: a legjobb adott 3669 liter, a leggyengébb 194 liter, volt köztük még több 3000 literu felül, az egyik 3498, és másik 3144 literrel. Ez azt hiszem oly eredmény, melyvel minden gazda méltán dícsérelhető.

A bikák is, melyeket neveltem és használtam az ideig, míg a beltenyésztés meg nem akadályozott, rendszeren igen szép példányokká nőttek fel és volt olyan, mely 3 éves korában elérte a 500 kilogrammot; most azonban már több éve nem használok saját novelláikimat, hanem importált, vagy más tenyésztekből vásárolt apállatokat, nehogy a rokontenyésztés folytán ekrocosodások forduljanak elő.

Most már visszatérek azon fentebb említett keresztésekre, melyek azt hiszem, meg sokak előtt ismeretlenek és így újat vélek mondani, ha kissé körülírom őket.

Midőn ugyanis a fent említett 100 db. inthali ténent importáltuk, ugyanakkor hozattunk 40 db. angolai ténent is Schleswig-Holsteinből és kísérletet tettem a különböző keresztésekkel, meg pedig először angolai apa és inthali anyávalatt, amely kísérletem remekül sikerült, amennyiben az ismert kistéti angolai helyett kaptam szép, meglehetősen nagy vörösbarna téneneket, melyek testalkatára nézve tökéletesen anyjukra ütöttek, ami pedig tejhozamukot illeti, igen megfelelő. Ilyen keresztészem van: négy darab, melyektek fejési eredménye következő:

1892	1893	1894	1895	1896
1. 2349.1	2353.9	3342.3	2405.5	3407.9
2. 2417.7	2034.5	2908.6	2138.2	2729.5
3. 2132.4	2059.3	2244.4	2138.2	2272.7
4. 2941.9	3003.1	2332.5	2180.3	2367

Érdekes meg ehhez felemlíteni, miszerint az első és második szám alatt jejezett tehének írek és mindkettő igen jól vált be.

Most következnek másik kísérletem, mely szemléte tekintetben sem mondható ennyire sikerültnek, ugyanis inthali apa és angolai anyjól ezek testben és színben is egészen anyjukra ütöttek és tejjazomnik sehogysm kielegítő; mert 2000 literen felül soha sem voltak, ez pedig már nem megfelelő eredmény s így ezen keresztészt nem is folytattam.

Mindezekből következtetve és szintem az inthali tehnek azok, melyek úgy tejjazomnik, mint hízalás szempontból tökéletesen megfelelőek gazdasági céljainknak.

Szent-Iványi József.

Es érdekes közlőmény — melyhez hasonlókat más tehenezésekből is tisztelettel kérek és várom — bizonyít adattal járul mindenk előtt ahhoz, hogy általában a borzeres marhák, ezek között az itten szóba hozott inthaliak, egyikiklé képezik hazánkban a legjobban prosperáló tejező fajtaknak.

Mert azt meg méltóztatik nekem engedni a czikűrű ur, hogy „egydálal az inthali tehenz, a mely gazdasági céljainknak leginkább megfelelő” kifejezést szó szerint ne vegyem, s oda vélekedjem, hogy lehetnek s vannak is gazdasági viszonyok és körülmények, a melyeknek megfelelő éppny, esetleg talán még jobban is kieleget a szines marha, pl. a bonyhádi, kuhlándi, pingauai vagy azután a borzereseknek más változata.

Meg voltam az, a ki évek előtt már, az inthali marha kivádságára a figyelmet minduntalan felhívta s kinyilatkoztatott, hogy ez állatot első sorban a kis- és aztán a közép-birtokok számára felettén hasznos marhafajtának tartom; nem kieszívés vizsgétek vezet tehát, mikor megjegyzem, hogy én „leginkább megfelelő” jelzőt nem merem minden további gondolkodás nélkül aláírni, bár aztán különben czikűrű uram egyetérték.

Hogy álláspontomat tömörsággal, fel kell hoznom a következőket adatkot.

Fáy ur jászonostori tehenezészetében ótszálhali és vintshagyalu borzerek tehének fejési állaga volt — a borjúk által elfogyasztott mennyiségben nem számítva — 1893-ban 2628 liter. Hogy most mennyi, talán Fáy ur szives lesz tudtukra adni.

Ber ur pa-csókási tehenezészetében ugyancsak 1893-ban volt az évi átlag hasonló fajtájú borzerekesebből 2543 liter, szintén bele nem számítva a borjúk által elfogyasztott mennyiség. A martonyásári főhercegi uradalomban ugyancsak ótszálhali és vintshagyalu tehének és üszök évi tejjátal volt 1892-ben 2558 liter. A tescheni főhercegi uradalomban végre vintshagyalu üszök adott 1893-ban átlag 2547.7 és illelőleg a borjúk által elfogyasztott mennyiséggel együtt 2744.8 liter tejet.

Ez adatok az importot követő első évre vonatkoznak s bár adatok hiányában nem tudhatom, hogy a további hozam, hogy alakult, annyit tudni lehet mondandó, hogy ezek a fajták aligha állnak a jelenben a czikűrű ur által megfött, amiól követezik, hogy „leginkább megfelelő” jelzőt csakugyan kellő megfontalással czelszerű az inthali hasznádnak s különösen, hogy nem szabad azt általánosítani.

Hogy egyébiránt egyes kiváló individuumok mily súlyosan esnek egy 9 éves turnus hozamának mérlegébe, azt mutatja czikűrű urnak feltüntetett ténene, amely egyezsámu 2693 és 4379 liter között ingadoz, tehát igazán horderneménységének nevezhető hozamokká szerepel.

Tanulóság és heces adati különben csak nyertek volna értékükben, ha a tej zsírtartalalmát illetőleg is tájékozotlannak, mert hiszen ismeretlen fajtaik, amelyekből jóval naggyob tejaktantura, de rosszabb kvalitásra számíthatunk és megfordítva, követezőképpen egyik-másik marhafajta jóvedelmességének megítélésénél a tejminőség is döntőben, nagyon kell, hogy érdekeljen bennünket az, hogy ebben a tekintetben is hogy állunk a különféle fajtákkal.

En egy pillanattal se kételkedem abban, hogy az inthali nem áll e tekintetben sem a többi borzeres mögött, de hogy gazdasági céljainknak leginkább az inthali felel meg, nem látom eléggé megokolva a azért helyesnek taládom azt, hogy a tenyészkerületben nines szők inthali kerületből, hanem borzeres marhák kerülteről csak általában van szó.

Nagy köszönettel tartozunk czikűrűnk azért, hogy a melyik marha és a laplyámarba keresztésztéi produktumait jól némi felvilágosítást nyújt. Nagymértékben érdekes és tanulóság általánosságban szempontból általában is az, hogy a keresztésztéi szó produktumában általában a laplyámarba szintpusza érvényesült naggyob mértékben s daczra annak, a várakozás jóval alul maradtuk a tejhozamban azok, melyeknek laplyámarhák voltak az anyjuk és sikertelnek azok, melyeknek anyjuk inthaliak voltak; érdekes ebben még az is, hogy az üszö-borjúk testalkatuk egy látszik kizárólag anyjuktól örökölték. Ezek az adatok annak további megfigyelésére kell, hogy ösztönözze a tenyészteket, hogy vajon egyéb keresztésztetek terén, hogyan állnak e tekintetben?

Mert meglehetősen bizonytalanságban vagyunk azt illetőleg, hogy egyáltalán mi indokoltabb az általánosságban: vajon a himbez mérni a nöstényeket, vagy megfordítva. Az angol televő 10 tenyészésben már mindinkább hangzotajzik, és a csodóroben kell előbb megállapodni s csak aztán az ahhoz legalkalmasabb kancaanyagot beszerezni, nem pedig mint jónak az általánosságban megjelölt kancaanyagot keresni alkalmas csodórt.

A tehenezésztéi tekinetve úgy látszik az itt felhozott példából is, hogy az anyadiomány minőségére lényegesebb, mint az apáé, különösen az üszővadások minőségére nézve.

Ezek meggyezése után a mivel czikró ur végez, azaz késszégel végzek én is, hanhozatván utoljog is, hogy az innhalt tehene nek leginkább, tehát nem mindenütt tökéletes, de igen nagy mértékben valóban megfelelnek gazdasági céljainknak, s így ez állatok beszban tartása és mellegbe felkálrasa — a pirosatárk divjátánál kevésbé is — indokolt.

Revotvezető.

A tengeri helyettesítés napraforgópódcásával.

(Feltétel a 231. számú kértárra.)

△ Hízósertéseknek szokásban van adagolni pódcáéssal takarmányokat. Ilyenek etetése nem csak, hogy semmiféle hátrányaink nincs összeüköz, hanem ellenkezőleg igen is előnyös, amennyiben ezen takarmányfelekben bőven meg vannak azon tipáló anyagok, melyek nagy gyarapodásához fontos szerepet játszanak s emellegre ezek a hízást serkentik.

Különösen a napraforgópódcáé, s mely veszlény nélkül adagolható hízósertéseknek már csak azért is, mert a takarmányzásra való előkészítésnél ebben nem fejlődnek oly káros hatása anyagok, (mustár-olaj, miricin) mint amilyenek a repcepódcáéssal és vízzel való érikésztés után jelenkezni szoktak.

Ha továbbá a kérdésben jelzett árakat vesszük, akkor meg takarékosági szempontból is etetendők kell mondanunk a napraforgópódcáé, mivel ha ennek 1 mmázásjéért 3 frot kell fizetünk, úgy 1 mmázsa tengeri csak 290 frot ér ha t. i. a táplálójának tartalmát tekintjük.

A korpa is jó takarmánya a hízó sertéseknek, és ár tekintetében is előnyöse van etetéshez, amennyiben ha korpa 3 frot 50 kr ér, akkor a 420 ft megzserezhető tengeri tulajdonképpen csak 3 frot 90 kr. értékű szintén a táplálójának tartalmát tekintve.

A korpára nézve a Csekkó-Kossuthy-féle "Takarmányoztatás" ban a következőket találjuk feljegyezve: "A korpa a sertéséknél (i. e. a hízósertéséknél) sem utóljog egészen a darát, árpa- és tengeri-dara mellett azonban 100 kg. éölüslyra 1 kg. elég jó hatásúnak bizonyult."

Ezek szerint tehát tisztán korpát, dara nélkül, etetni nem czélszerű még hízó sertésekkel sem annál kevésbé növendék állatokkal. Ha pedig már a korpa sem megfelelő magában, úgy hasonlóképpen nem mondható megfelelőnek a napraforgópódcáé sem egymagában, mert egyik sem természetserű. Már pedig a növendék állatok takarmányozásánál kiváló gondot kell a természetserűsége is fektetni.

Eppen emellegre tisztán korpa és napraforgópódcáé keverékével nem volna ajánlatos a 3 hónapos malacokat tartani.

Tekintve azonban a fennebb vázolt pénzbeli előnyt, viszont a napraforgópódcáé és korpa etetésének eszméjével is kár volna felhagyni. Eppen ezért a következő takarmány összeállításban volna ajánlható 1 napra 100 kg. éölüslyra:

3 kg. árpa vagy tengeri, 1 kg. korpa, 04 kg. napraforgópódcáé, Az árpa összesített tartalmaz 383 kg. száraz anyag mellett 049 kgramm fehérjét, 306 kg. szénhidrátot és zírt, vagyis a szabványok által a malacoknak 1000 kg. éölüslyra előírt 36 kg. száraz anyagnak, 5 kg. fehérjének, 275 kg. szénhidrátot és zírtnak megfelelő mennyiségét.

Legzserezebb ezen takarmányokat a következőképpen etetni. Az árpa összesített adagolnád mindaddig, míg csak az nem tűnik fel, hogy túlságosan sok emésztetlen szem lázozik el a bélsárral, mikor is ez megárdandó. A pódcáé durván megöröndő, polyvával s korpával keverten etetendő. A keverékek lehet vizet adni, azonban a lehető legkisebb mennyiségben csak, ezenkívül hozzákeverhető a megzótott árpa is.

H. Z. J.

NÖVÉNYTERMELES.

Revotvezető: Kerpely Kábeösa.

A kendertermelés és kikészítés körében szerzett tapasztalatok.

△ Azon árak között, melyek hazánkban a nemzet jólet emelésének számbaveendő tényezőiképek, kiváló helyet el foglal a kender. Miliókat vehetne be ennek termeléséből és jókább kiviteléből hazánk, ha a földművelő annak okosabb termelésével, áztatásával, kikészítésével beleszámítva a tilólast, továbbá értékesítésével is, jobban megismerkednék.

Nálunk az áztatás, tilólás és a müvelés hiányossága az, mely utját állja hazai kenderünk értékesítésének a világpiacra.

A bácska, valamint hazánk egyéb vidékeinek kendertermelése, mint az a legutóbbi 10 év statisztikai adataiból kitűnik, továbbá mint arról a kendertermelőktől és gyárosoktól értesültem, bizonyos stagnálást mutat.

A kendertermelésnek és kivételnek mondhatni igen szép jövője van, de az én szerény nézetem az, hogy mi a kilüfföldel csakis akkor leszünk képek a verseny kiállni, ha nemcsak homeopátiás adagokban szállíthatunk nyersanyagot a külföldi piacokra, hanem szersény vidéki tásulatókat alakítva, a termelés fokozatosan emeljük s ez lassanként hatálos lendületet adna kereskedelmünknek.

Ez a magyar terményünk tehát csakis akkor jó állandó piaci forgalmúvá szert teni, ha jobb minőségű és egyenletes anyag szállíthatunk kelő időben a kereskedőknek, kiknek nem kell majd várakozni hónapról-hónapokra, míg részükre 5—6 kocsiarakomány szállítatik.

A használt vetőmagvak különfelesége, annak mennyiségében való helytelen alkalmazása, mint több helyen volt alkalmam tapasztalni, roppant egyenlőtlen rostosanyagot szolgáltat. Látam ugyanis az uszegedi szüvő- és fonógépre helyeken több undalom termelvényéből nagyobb mennyiségűket, hol 20—25 mm-nyi átmérőjű kórokát is találtam, mely körülmenyik arra enged következtetni, hogy a vetőmag mennyiségéből alkalmazása nem mindenütt egész helyes. Legelőfordíthatóbb magmennyiség, mint az Futtakon és Mezőhegyesen alkalmazásban van, hol tekintve 60 kg. mi 110—120 liternek felel meg, meggyezendő, hogy szükség esetén több is vehető.

A kenderkóró vastagsága igen fontos, mert a vastagszárú kórokóbb viszonylag kevés rots és annál több pozdorja kerül ki, s így utóbbi fizeti meg drága pénzzel a gyáros, mi egyenlő — szükség esetén csak alomértéke jöhét tekintetbe.

Ezzel megvilágításra kóvetköző példákat hozom fel, melyeket egy buzgó specializált, Lutz Károly tapasztalatai után jegyeztem fel: Feltevé, hogy 1 k. hold hozama 1800 kévé, a kévék átlagos átmérője 15 cm., a kóró átmérője 4—7 mm. a kender hossza 180—200 cm., továbbá ha a kender minőségileg is sikerült, kapathunk kévévénnt 35—40 deka tilót kender, 1800 kévé után a 35.deka — 630 kg. — ugyancsak termés és kórómagassága mellett ha a kóróátmérő 8—10 mm., kévévénnt 32 deka tilót kender, 1800 kévé után = 576 kg.

ugyancsak termés mellett ha a kóró magassága 200—225 cm., a kóró átmérője 4—7 mm., akkor a hozam már sokkal nagyobb: ugyancsak kévévénnt 30 deka tilót kender, 1800 kévé után = 45 deka = 830 kg.

ugyancsak termés és kórómagassága mellett ha a kóró átmérő 6—10 mm., kévévénnt 40—45 deka tilót kender, 1800 kévé után a 40 deka = 720 kg.

A kóró átmérője, az azaz hosszúsága határozottan azt mutatják, hogy a rostmennyiség a kisebb átmérőnél tetemes előnyben van. De

nemcsak ez az előnye a vékonyabb és hosszabb kórokórr nyert kendernek, hanem még az is, hogy a finomabb kórokórr nyert rost formájára fonsára is alkalmas anyagot szolgáltat s kigerebezés után q-ként 60—80 frotos ár adhat, még a vastag és rövid száru, kigerebezés után q-ként csak 40—42 frotos ár hoz.

Ennek megvilágítására következőket állítom fel: a nyers tilót kender 17—20 frot értékesíthet, ezen árköltséget az áztatás mi-mennyiségének tudható be.

125 kg. tilót kenderből nyerhető, a kenderfonál hossza és kigerebezés mérvé szerint, 100 kg. kótelnek való még pedig:

	font
55—60 kg. istráng kender ár q-ként	38—46
35—40 " " " " " " " "	28—36
20—15 " " " " " " " "	6—12
15—10 " " " " " " " "	

55, 35 és 20 kg-os eredményt véve fel, mit az előbbi árakon értékesíthetünk, 115 kg. tilót kender adhat:

	frt	frt	frt
55 kg. 5-ös istrángkender + 38 = 2090 + 46 = 2130			
35 " " " " " " " " + 28 = 980 + 36 = 1440			
20 " " " " " " " " + 6 = 120 + 12 = 240			
Összesen:			
Kigerebezésre levonva:	3190	4270	
125 kg. kender kigerebezésre eredményezhet:	3800	3810	
	2800	20—	
	frtos árnál:		
Tízdecs Ázsón	1190	1810	

Mentül finomabb és hosszabb a szál, minél tökéletesebb az áztatás, annál értékeesebb a kigerebezésnél fonal, így állítható aztán elő a még értékeeseb fonal, mint:

az asszonyfoni kender (Spinnhanf) q-ként ár. . . . . 56—62 ft az l-ös oszt. kacsos kender (Einzughanf) q-ként ár. . . . . 62—65 vargakender (Schusterhanf) q-ként ár. . . . . 75—85

A kóró egyenlőtlenége, az áztatás hiányossága az, mely a kender kidolgozását megnehezíti, ezért informálj Verbeszón Lutz Károly, továbbá a futaki uradalmi kendergyári vezetője, az új szegedi szüvő- és fonógépre igazgatósága, végül a mezőhegyesi gyári vezetője. A sárban való áztatásnál szenved a minőség, kidolgozásnál nagy a veszteség.

A mesterséges áztatásnál az áztatók tul mély folyó is roppant kétsélelt az áztatást, mert a vízretekelt hőmérséke igen nagy eltéréseket mutat s ez okból az áztató létén lévő kender az áztató alján levél szejben az áztatás fokában különbözik; míg a felső talozott, addig az alsó még nem érte el az áztatás azon hatását, mely a tilósnál a kelő tisztasági fokhoz felülélen megkívánatik. A közönséges áztatóknál, melyeknél a vizállás sekélyebb, az áztatás egyenlőtlen Verbeszón Lutz Károly a kender színé szenved, mi annak értékét q-ként 4—5 frot alább szállítja.

Verbeszón közönséges áztatókban 1 m. vizállás mellett az áztatás átlagban 5—10 napot igényel, addig a mesterséges áztatóban 165 m. medencemélység mellett, mely vizét a Ferencz-estornából nyert 8—15 nap kívánatik.

Futtakon közönséges áztatóban az áztatás 5—10 nap, mesterséges áztatóban 8—18 nap.

Ebből kitűnik, hogy a mesterséges áztatók tulmely folyó minnyire kétsélelt az áztatást.

Legzserezebb áztatókat Mezőhegyesen találam, ezek 120 cm. mélységgel és nagyobb vízfelülettel bírnak, melyek a napugrákat által jobban átmelegedhetvén, az áztatás átlag 8—10 nap alatt követezik be.

A mezőhegyesi áztatókra, mely a kívánalmaknak teljesen megfelel, felhívom a tisztelt gazdátársak figyelmét, mert ezek a gyakorlatban is beváltak, el lévén ugyanis látva egy vízelőmelegítő is.

Az átállítás hiányosságá az azonban nemcsak az ázatok célzatosabban berendezésének tulajdonítható, de általában a legutóbb helyen tapasztalható gyakorlatlanoságnak is. E czélelől oly uradalomnak ajánlámán néhány uradalmi ember kiképzését, a hol kendertermelést akarunk szervezni s módjában van kenderátvitelt is létesíteni, mert ha ehhez értő emberek hiányának, kár minden krajczáért.

Pedig a kendertermelés igen szép jövedelmeket eredményezhet. Így ha rostban a holdankint átmozgat termést 560 kg.-ra veszem fel, ez 25 frjtvalj = 140 frtot tesz ki, 30 q pozdorja tüzelő értéke a 30 kr = 9 frt.

Egy hold bruttó jövedelme lehel 149 frt.

A termelési költség kötecs:

3 szantás a 3 frt =	9 — frt.
vetés és boronálás =	150 „
90 kg. honosított olasz kendermag a vetés és nyúlási munkálat =	12 — „
horolás az áztatáshoz kb. 6 kosci a 50 kr =	3 — „
1800 kéve átátítása, 1000-ként a 6 frt =	1080 „
560 kg. megtört rost előállítás költsége a 35 kr =	1960 „
felügyeleti költség =	2 — „

Összesen 6690 frt.

Egy hold bruttó jövedelme . . . 149 — frt.
 Kiadás . . . . . 6690 „
 Marad tisztán 8210 „

Amint feltüntetett rost értékét 4-ként 19 frtal véve fel, közönséges átállítás átállítás és rosz túlítás mellett:

560 kg. a 19 frt =	106 — frt.
300 q pozdorja a 30 kr =	9 — „

Összesen 11540 frt.
 Ebből levonva ugyanannyi kiadást 4850 frt.

Ezen adatokból kitűnik, hogy az átállítás és túlítás helytelensége mily különbségeket hozhat létre az árakaloknál s egy k. hold jövedelmét különbözően 30—35 frt. sőt több is lehet.

A fonál kikészítése még ma is legutóbb helyen kézi lóokkal történik, egy ember kikészíthet ezen 11 órai idő alatt 30 kilogramm, mely munkáért kilogrammonként 3 krajczárt szoktak fizetni s így egy munkás napi keresménye 90 kr lehet. Ugy vidéken tehát, hol a szociálismas terjed, ez jó keresetforrásnak tekinthető, miért is a kézi túlítás a kendertermelés felkarolásánál okvetlenül megtartandó lennének. Csupán ott volna tökéletes beszerzése kívánatos, hol hiány van kézimunkásokban és a szociálisizmus terjedéséről sőt sincs.

A gyári túróképek igen nehéz szerkezetűek, áruk nagy, sok közcöt készítenek s munkabizonyt igen különböző, így a Nürnbergi féle túrók 100 kg. megtört kőr után csak 18% fonalat adnak közcéval együtt s így legfeljebb csak 15% lesz a kikészítésre alkalmas és 3% megy közcéba.

Ujabban a Podvinecz és Heissler nevezett üpesti cég készíti kisebb kenderőrű és tisztító gépet, mely egy nap 45—50 mm. méretű kenderőrűt dolgozhat fel tisztára. Ezen gépekből már több van forgalomban, így Palánka s Michels-féle gyárban, továbbá Törzsán Talheimer Viktor és társainál. 100 kg. kőr után eddig nyeretett 17 kg. tiszta fonál és 5 kg. közcé. A gyáros állítása szerint a gép tökéletes, illetőleg újítás alatt áll, mely esetben munkaképessége sokkal nagyobb lesz s 100 méter kőr után 19 kg. megmozgított fonál és csak 2—3 kg. közcé fog nyerni.

A kendertermelésnek különben az állja leginkább útját, hogy keveset termelünk s azon kevés is igen elől mennyiségű, igen különböző a kender szene, a túlítás tisztasági fok s a nagybani értékesítés ezért nehéz.

A kendertermelésnek legnagyobb hibája az anekzők hiányában rejlik, ezeket kellene nekünk megteremtenünk s akkor remélhető volna, hogy eme termelvényünknek fokozottabb kivitele lesz. Sőt ha vidékek szerint egyetűnt magot használunk, munkásoképzés útján, emek kikészítésre alkalmas munkásokat gyakoroljunk be s így az anyag egytelűntőségét is bizonyítjuk, bizonyonyul meg is fogjuk találni a kalkulált évi jövedelmünk emekelőében.

Berger Károly Lajos.

LŐTENYESZTÉS.

Oroszország lovai.

Ira: Dr. Sárny József.

III. Lőversenyek.

A lovas sport Oroszországban az utóbbi időben nagy lendületet nyert. A lovas sport-egyesületek valamennyien az állami lőtenyesztési főigazgatóság felügyelete alatt állának és évről évre szaporodnak. 1890 január 1-én a versenytársaságok száma 73 volt.

Ezen lovas lőtenyesztésszerűségek kétfélek, és pedig lőverseny-társaságok olyan értelemben amiben ezek elnevezést nálunk és nyugaton általában ismerik, azaz hogy a lovak az elérhető legesebbé vágatásban futnak, másdöror az ügétő versenyek. Nyugateurópaiban az elsőknnyira általánosok, hogy még a lőverseny elnevezés is csak erre magára szorít össze, s a lovas versenyek csak olyan lőversenyek, amelyek a lovak vágatásban versenyeznek. Az ügétő versenyek sportja az előbbéhe viszonyítva nálunk még nagyon el van maradvá és hanyagolva.

Megfordíva áll a dolog Oroszországban. Maga a számarány is mutatja, hogy ott az ügétő sportot művelik és kedvelik sokkal jobban. A 73 versenytársaság közül 48 ügétő, és csak 25 a lőverseny-társaság. Az orosz állami lőtenyesztési főigazgatóságnak filiálata lévén, hogy a rengeteg országban levő óriási loanyagot javítsa, sokban hozzájárul a versenytársaságok alakulásához és fejlesztésének támogatásához.

Nem szükséges bőven fejtegetni a versenyek üdős hatását a lőtenyesztésre. Az angol telivér híre az egész világhoz ismeretes. Egyetlen egy faj se versenyelhet vele rövid pályán a sebességben és hosszan a kitartásban. A keleti lófaj hível és Oroszországban a Don vidéki kózik és kirgiz pusztai lo hível egyaránt különylenek voltak nagyobb távolokigra tett kísérletek után elismerni, hogy a távolról sem első rangu angol fajtól könnyen győzi le a többi fajbeliket és a mellett az ilyen versenyek az egészségére káros hatással nincsenek. És mind-ezen kiváló tulajdonságát a telivér angol lo a versenyek folytán nyertes is. De legutóbb a külső és belső tulajdonságait ártókrive olyan fajt értekt, el, melyben a kiváló képességek már kifejeződtek és meg is erősödtek, érthető hogy ezen képességek hosszú, szakszerű és rendszeres idomítás miatt meg fokozottabban fejlődnek és izmosodnak és hogy ezen fokozott képességek ezúttalton tenyésztéssel és nyelvéssel az utódokba átöröklődnek. És mert a versenyeknek nagy a jelentősége a lőtenyesztésre, ezért támogatja az orosz kormány a versenyeket dijai kiutésével is.

Alább két rövid összehaltítás kis képet nyújt egy lovasny, mint az ügétőversenytársaságok működéséről állagos szemökben.

Lőversenyek:

Év	verseny-pálya	díjak rubelokban	állami díjak	füttelt nyertes lovak száma
1881	8	166,298	43,300	164 — 100
1885	15	419,943	41,350	457 298
1890	24	609,184	40,170	717 430
1895	26	1,211,627	40,250	924 711

Ügétőversenyek:

Év	verseny-pálya	díjak rubelokban	állami díjak	füttelt nyertes lovak száma
1882	24	128,224	24,275	303 170
1885	31	171,958	26,200	395 224
1890	32	322,901	21,569	686 447
1895	39	848,126	23,910	1023 746

Üdős hatásokon bizonyul a lőtenyesztés emelésére a állatállások rendezése és a szebb példányok díjazása, az állatállások összehozása az ügy iránt érdeklődőket, ezekkel együtt a vevőkét és eladókét s ígyként kereskedelmi jelentőségük is van; másrészt a kiválóított anyag bemutatása tanulságos, az elismerés és a jutalmazás pedig buzdító. És itt különösen helyemre méltó a parasztlóvak és egyéves ezek Oroszország évenként szokásos kiállításait.

Egy kis táblázat alább e téren is megmutatja az emekelést, mely rövidség okért itt is csak öt évről 5 évre jegyzünk fel, megjegyezvén, hogy ezen adatok csak az imént említett parasztlóvak és egyéves parasztlóvak kiállításaira vonatkoznak.

Év	kiállítás helye	kiállítás helye	kiállítás helye	kiállítás helye
1881	42	1675	733	9618
1885	41	2866	1288	15,777
1890	57	4380	1888	18,628
1894	66	7920	3286	28,455

A parasztlóvak ilyen-kiállításain kívül szokásosak külön hatásokkiállítások, továbbá 1885 óta vannak külön pusztai kiállítások a kirgiz és kalmaik lovak részére; azután vannak parasztló (közönséges gazdasági lovak) kiállítások olyan parasztlóvak részére, melyek nem parasztló tulajdonságúak, de az ilyeneken nem pénzdíjakat, hanem érméket és díszéri öveleket adnak kitüntetésül; végül a lőtenyesztési főigazgatóság évenként aranyérmeket ad azon tenyésztőknek, kitől a hadserg részére történő bevásárlásoknál a legjobb lovak veszik.

Fontos mindezen körülmény, mert a lőtenyesztésnek különösen Oroszországban országos jelentősége van. Mint ígás által a mezőgazdaságnak fő munkája, a mezőgazdaság pedig az állami élet alapja. Azonkívül a hadsergben óriási száma a lovasság, és ennek egyedül ereje és gyövege a lo. Imént van az a fokozódó gond, melyel Oroszországban kormány és lakosság a lőtenyesztéssel foglalkozik. Hozzájárul ehhez az is, hogy a lőtenyesztés is úgy benn az országban, mint külföldön nagy lendületet vett. A lőtenyesztés fővonala Oroszország keleti és déli részéiből megy észak és nyugat felé úgy Oroszország városába, mint a határon át külföldre. Az óriási távolokgrá drágítják ugyan a vasuton való szállítást, de minthogy ez a körülmény csak a hivataly lovakra teszi leheletlené a távolabbi piacokat, szinte buzdított hat az anyag javítására, látván hogy a jobb fajta lovak nagyon megbírják a szállítási ócska költség-tábléttel. Különbben a kormány leszállított tarifákkal ezen is sokat könnyített, úgy hogy az ócskább tarifák behozatala óta az orosz vasutak évenként által 100,000 lovak szállítanak, melyek főleg a nagyobb ipari és kereskedelmi városokba is mennek.

Annak daczára, hogy Oroszország loanyagának legnagyobb részét a pusztai lovak teszik ki, és hogy ezek az ócskább tarifák mellett se bírják ma még el a vasuti szállítást, egyrészt távolokgrá, másrészt érdeketlen hitvány és ócska minőségűek miatt: a lőkivétel felé mégis nagy arányokban történik és emekelőében van. Így az utolsó 15 évben a következő hatarak között váltakozott:

darab rubel
értékben

1880-ban (az egész határon át)	22,440	1,580,993
1885	34,141	2,805,899
1890	44,435	4,204,386
1894 (csak az európai határon a Kaukázusban és Finnországban)	37,000	3,641,000

Az összes kivétel 95%-a az európai határon megy keresztül és csak 5% megy Ázsiába és Finnországba. Az európai államok közül legtöbb orosz lovat importál Németország, mely hivatalos kimutatás szerint éventeként átlag 100,000 lovat vesz külföldről. Ebből esik:

Oroszország	közül	34 ezer db
Orosz-nyágra monarchia	"	13 "
Belgium	"	17 "
Dánia	"	15 "
Hollandia	"	4 "
Franciaország	"	3 "

Látható ebből az is, hogy lökivétel dolgában legnagyobb konkurenciát Oroszországnak, mely rákérdezt, meg azért is fontos, mert a lovak dolgában nekünk is fölilegünk van, melyet külföldről kell értékesíteni.

Nem érdektelen megemlíteni még azt is, hogy Oroszország legalább is 25 millióra tehető lóállományának körülbelül 85%-a parasztló, körülbelül 10% földirtokosok tulajdona és körülbelül 5% van a városokban és a hadseregben, és hogy a lovak számát a lakosság számához viszonyítva minden négy lélekre egy-egy ló jut.

Ezekben ismertetjük röviden Oroszország lótenyésztésének állapotát, teljesen hivatalos adatok nyomán összeállítva. Innét van, hogy a képen, melyet az ismertetés nyújt, a megvilágítás több tekintetben egyáltalán nagy képmel mindazt, a mi művészt a lótenyésztés körül történt és megvan, de csak elnézéses halgat arról, a minék még történi kellene s a mi nincs meg.

Pedig az orosz gazdák között e tekintetben is sok paraszt lehet hallani s a szaklapok és a sajtó általában nem ritkán adnak ennek kifejezést. Egy igen tekintélyes moszkvai újságban*) egy szakember elég kritika tárgyává teszi hazájá lótenyésztését, és fejtegetéséből azt az eredményt vonja le, hogy Oroszországban a lótenyésztés bizony pangásban van. Hivatalos katonai löösszeírások adataiból, melyet 1891-ben Dél-Kélet- és Észak-Oroszországban vettek föl, kitűnik az is, hogy 17 tartományban — főleg a keletiekben — a lovak száma 1882—1891-ig terjedő kilenc év alatt alig emelkedett valamit (0,35%), mondhatni nem is változott; a tartomány meg épenséggel apadt 9—10%-al. 41 tartomány mutat átlagos 6¹/₂% növekedést az 1882—1888 közti hat évben*). A parasztlóvak száma pedig az egész vonalon mindentűn fejlődött. Persze az ország tekintetében az ország kormányza az 1891 előtti évig inséges esztendőnek, a régi lélekre fölszántásának és a vasutak terjedésének.

A mellett hogy Oroszországban a lovak száma olyan igen nagy, az elosztás aránya fölfőtte kedvezőtlen.

Állományviszonyi kimutatás) 123. járási bizottság összeírásából, hogy két vagy két fölött több lova az ugynevezett paraszt udvarok vagy parasztagadák között alig van a felének (49%); 27%-a van egy lova, és 23%-a nincs egy sem. S az ilyen ló nélküli parasztagadák állapota igen szomorú, mert az orosz paraszt a mezei munkát csaknem mindentűn lóval végzi, s a ló nélküli parasztagadák Oroszországban egyértelmű a tönkretűnt, elszegényedett gazdasággal. Olyan általánosan ismert

baj az Oroszországban, hogy általánosan ismert és szokásos elnevezés a „ló nélküli”, az „egy lovas” és „két lovas” és a „többlovas” paraszt udvar.

Pedig így látszik, hogy ez a kimutatás még kedvező is, mert az 1888-iki katonai összeírás 38 tartományban meg éppen 30%-al mutatta ki a ló nélküli parasztagadákat. S a viszonyok Lengyel-Oroszországban meg ennél is rosszabbak. *Vilchajka*, a tveri tartományi hírlök igazgatója, a ló nélküli szaporodásról is az 1887 és 1888-iki két egymást követő évekbe nagyon inséges esztendőnek tulajdonítja, meg annak, hogy a parasztló földje általában igen kicsi és még az is fogy.*)

Általános a panasz, hogy különösen a lótenyésztés tömeges emelésére igen kevés történi és hogy a kormány a lótenyésztés emelésére külszervezősödésen fölvetett 1¹/₂ millió rubellel a mezőgazdasági lótenyésztésre nagyon kevés figyelmet fordít. 1895-ben a 2773 állami mén között igaz és gazdasági használatra alkalmas nem csak 648 volt, nem is említve, hogy az összes állami mének száma elenyésző semmis arányban áll a lovak óriási tömegéhez (0,0009%).

Pedig azt se lehet mondani, hogy az állam magára vevőket nem támogatja és hogy a társadalom nem tesz semmit, mert például a polvtari tartományi bizottság több mint 100,000 rubelt költött egy állami ménlepel felállítására.)

A kiállítások is aránylag keveset használnak és különösen parasztlókat nagyon kevés lovat állítanak ki. Csak a vidéki apró helyi kiállításokon látszik némiképp emelkedni a parasztló tenyésztése.) A moszkvai gubernium lóbizottság is tett kísérletet, de vesztésgel zárult, s a lovak halálódása egyszerre váratlanul magas arányokot állított.)

Általában sokkal nagyobb súlyt helyeznek a sporttal kapcsolatos lótenyésztésre mint az ennél sokkal fontosabb mezőgazdasági lótenyésztésre. Ez a hangneme az indultság és a gyűlöletnek és a sajtóban, hogy kormány a lótenyésztés ügyekben válassza szét a sporttal kapcsolatos tenyésztést a mezőgazdasági lótenyésztéstől és szervezzen az utóbbi részére egy külön osztályt.

A lótenyésztési állapotot tehát a nem hivatalos világlátásból is szemlélve, már nem olyan nagyon féltés. Ugy látszik Ármelnek sokban igaz van midőn azt mondja,*) hogy „az igazat megvallva Oroszországban a lótenyésztés aránylag nagyon szűk korlátok között mozog, elterjedt tulajdonképp csak a lótarítás van”.

És tényleg, Oroszországban a lótenyésztés, hogy a lótenyésztés, hogy a lótenyésztés hiányoznak. A parasztlóknak földje igen kicsi, ami kevés lova van, azt munkára kell hogy használja és szinte bosszankodik, ha kanca lova sárlék, mert az hátráltatja a dolgában. Ezért van, hogy több vidéken a paraszt a leelőlt csikót agyontűti, de meg ahol ez nincs is szokásban, ezertől akadály áll a csikó felekedésnek általában. Ezekben igen sokat elosztanak a farkasok és medvék, más vidékeken pedig a legalacsonyabb és legsötétebb helyre dugják őket, hogy a lókököt meg ne találják és el ne lopják, Bessarabiában pedig már két-éves korban be fogják a csikót nemcsak boronába, de igába, takarmányt pedig a parasztok általában nem ad lovaknak.**) Pedig egy ismert régi angol mondás szerint a lótenyésztés ténk a zabolásában van.

Ilyen körülmények között nem igen esodalkozhatunk, ha a szaporodás nem mutat nagy arányokat. Igaz ugyan, hogy európai Oroszországnál Nyugat-Európába van jelentékeny lökivétel (1894-ben volt 3,640,000 rub. az orosz földművelésügyi miniszter kimutatása szerint)

de ebből magából még nem lehet itélni, mert ezt ellensúlyozza egyrészlő az is, hogy már 1882-ben megkegyezték a löösszeírás bizottság tisztjé, hogy a tveri gubernium löösszeírását a külföldre való kivétel érzékenyen gyengíti, tehát nem olyan sokot ot se a ló, hogy csak a fölleségez vinnék ki, másrészlő meg nem kell feleljeni, hogy viszont európai Oroszországra meg importálnak nem kevés lovat Ázsiából.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY

Forrázevő: Dr. Hujtva Ferencz.

Kocák elvetésése és a malacok epilepsziája és sántasága.

× Midőn a *Köztelék** hasábjain e kérdésről oly kitűnő szakfelelnek nem egészen egyező véleményét olvastam, talán nem lesz fölösleges, ha tapasztalataim közlöm, melyek épp e téren azon bőles mondatnak adnak igazat, az ember az egyiket tegye és a másikat ne hagyja.

A kocák elvetésése több ízben, de különösen 1890 és 1893 ószán tapasztaltam. 1893. szeptember harmadik harmad hétel a bugás után rohamosan vetétek. Eger nem volt, szárazságban a kocák egy év által hasított tarlón jártak. Legelőt változó időközök a kocák más helyre hajtattak, és a baj megszünt, 1893-ban szinten összesen nagyobbrészlő elvetétek mutatkozt, bár a kocák nem az érvásított tarlón jártak. Feltűnik, hogy a nagy szárazságban a kocák egyből zöld hízán a fekete nádj buja levelét és gyökerét, mint máskor mellettek, nagyon mohány kapják. A kocákat rögtön egy löhere tablára szabadítottam és a baj megszűnt.

Az *epilepszia*, és a *sántaság*, úgy szinten egyből vérbaj nálam évek óta (különösen mót a védőoltás rendszeresen behozatom) nem fordul elő, bár környékemben gyakran hallom a parasztlókat, és én ezt a következő okoknak tulajdonítom.

1. amam a malacok mindég kapnak zsálból négy hetes koruktól eladásig, de sohasem csupán erre szorítottok, hanem bő löhere legelővel vegyesen kapják és így a vérsűrűség nem változik rohamosan. Telen a keserűsö állandó rezervatív.

2. Sertésnényészetem úgy van berendezve, hogy bár decemberben faszított, de padlított és inkább hideg faszított, általában pedig nyitott elég félelmezű sertésállomán vannak, sőt nem ritkán sertéseim két szalmakazal között akolban, fedél nélküli telenek. Igaz, hogy pazarlóid valamennyi takarmány meg fejlesztése, de sertéseim ezettek és nem elkönyvetettek.

3. Legelőber rezervatívazonban sertésfaljnak, mely évek hosszú során, fajválasztás és kezzezetés által ott letfejtve, hogy ma bőven megháldja a fardozást. Főtörévszünk volt, látva országserzte a sertés ellenőmosdást, egy erős, csontos, izmos és ellentálló faj produkálása, mely szépséget és hízőképességet egyestelen magában. Ezt ellent és ma oly fajunk van melünk már hatékony eljő, mely erősbé orbanéz ellen, immunkis, finom szőrű, erős csontú és helyes kezeléssel mellett vérbajnak nincs alávéte.

1894. decemberben fiadzott 695 malac; ebből eladottak február 20-án 307 db (192 kraj. sulyban) Április 15-én 190 db (170 kraj. sulyban); megfogótt (bár himlő járvány uralkodott) 40 db, apránként eljő 30 db, magának megmaghatott 124 darab.

Szerintem tehát a fertészed ellenővintézkedés és a rendszeres táplálás mellett, legfőbb a jó fajválasztás és okserű keresztelés; ez minden esetre sok vérbajnak elejét veheti, a mint arról legelkeltásában megbizonyítottam ez idén, midőn környékünkön az epilepszia jár-

*) Szel. choz. ilyezov. 1895. No. 8.

*) Ruszk. Vjed. I. z.

*) Chozjan, 1896. No. 2.

*) Ruszk. Vjed. a. o. st.

*) Szel. choz. I. yezov. 1894. No. 9.

*) Ruszk. Vjed. I. h.

1) Ruszkija Vjedomosztijy. 1896. April. 6. (18).

2) Az orosz birod. stat. XX. 1891. (orosz).

3) Vjestsznikij Jevropy. 1895. No. 9.

ványserűn lépett fel és az egynés sülők és a malacok is úgynevezett közvényes lábfájásban falkaszára szenvedtek, míg nálam here sem volt a bajnak *Kornstein*

XIV. Tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezett XIV. tenyészállatvásárt vasárnap déli 12 órakor nyitotta meg hivatalosan *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter. Ez a vásár is méltóan sorakozik a megelőzőkhöz, mert alkalom volt meggyőződni róla, hogy gazdánk a nehéz viszonyok közt is nagy gondot fordítanak az állattenyésztésre, a miről a kiállított szép és értékes tenyészállatok örvendetes bizonyítékokat szolgáltatnak.

A vásártér bejárataánál az országos magyar gazdasági egyesület elnöke, *élen Desseoffy Aurél* gróf, fogadta a minisztert. *Desseoffy* gróf megköszönte *Darányinak* a szives megjelenését s az általa adományozott díjakat, a melyek nagyban növelik a kiállított ambícióját; *Tormay Béla*, a vásár rendezőbizottságának elnöke pedig átnyújtotta a miniszternek a kiállítási katalógust s kérte, tekintse meg a kiállított anyagot. *Darányi* válaszában örömeinek adott kifejezést a fölött, hogy a díjak kitűzőével emelhet a kiállított nyóvát, azután pedig gróf *Desseoffy Aurél*, *Tormay Béla*, *Rubinek Gyula* és *Szilassy Zoltán* kalauzálása mellett a vásár megtételeire indult.

A miniszter először a szarvasmarhák tekintete meg, melyek közül hatalmas bikák, szép hecsők és gyönyörű tehénnek vannak. A miniszter mintegy fél óra hosszat tartózkodott a kiállított területen; majdnem minden kiállított, gazdaságtart megmozdított s nagy érdeklődést tanusított az egész kiállítást iránt.

A miniszter ezután a tenyészállatvásárral kapcsolatos mezőgazdasági képzálattal tekintette meg. Nem nagyszámú, de a gazdákra nézve igen fontos gépeket állított ki a magyar államtszaktól gyárgyára, melyekből ma már csaknem teljesen kiszorították a külföldi gyártmányokat. A kiállított 8 léreűj lokomobilom kívül érdeklődésű szemlélték a vasvázás cséplőgépet, az államtszaktól gyárgyárának ezt a specializáltát, a mely nagy munkaképessége mellett főleg egyszerű szerkezetűvel és tisztá munkájával tűnik ki. A miniszter meglegedését fejezte ki a látottak felett.

A zsűri hétfőn délután tartotta összejűését s a bírálat eredményét hétfőn délután 12 órakor hirdette ki *Tormay Béla* miniszteri tanácsos, mint a rendező-bizottság és az összes zsűri elnöke. Ugyanezeker osztattak ki a díjak is.

A kiosztásra került állami arany-, ezüst- és bronzdíjakat, továbbá a pénzdíjakat, a bírálatbizottság a következőknek ítélte oda.

Szarvasmarha csoportoknál a magyar fajtánál: *Állami aranyérmét nyert az égi főkötölalans csoportja, állami ezüstérmét: gr. Andrády Géza csoportja, állami bronzérmét: Gróf Jenő csoportja. I. pénzdíjat: (300 korona) Tóptics Simon 3-dik k. sz. Ficzók névű bikája. II. pénzdíjat: (200 korona) *Egri főkötölalans* 12. k. sz. Lator névű bikája. I-ő bikaorjájú: (100 korona) *Blaskovics István* I. k. sz. Dudás névű bikája.*

Simmenthalainál: *Állami aranyérmét: gr. Apponyi Géza csoportja, ezüstérmét: gr. Jánoscsinszky Jánosné csoportja; állami ezüstérmét: Wolff testvérek csoportja. I-ő pénzdíjat: (300 korona) *Edelestein* Armin 90 k. sz. Pali névű bikája. II-ik pénzdíjat: (200 korona) gr. Apponyi Géza 75 k. sz. Szultán névű zikája. II-ik pénzdíjat: (200 korona) öv. báró *Jezenszky Jánosné* 61 k. sz. Tóni névű zikája. III-ik pénzdíjat: (100 korona) *Dr. Lucsenbacher Pal* 36 k. sz. Bassa névű bikája. I-ő bikaorjájú: (100 korona) *Wolff testvérek* 47 k. sz. Piktör névű zikája. I-ő tehéndíjat: (200 korona) *Gutmann Lajos* 92 k. sz. Narancs névű tehéne.*

I-ő üsződíjat nem adták ki. II-ik üsződíjat: (100 korona) *Wolff testvérek* 54 k. sz. Fáni névű üszőjének. *Előismerő oklevelet* kapott *Forster Géza* és *Pick Oswald* csoportja.

Pénzgyűjtésnél I. bikaóráj nem adottok ki. II. bikaóráj (250 korona) nyert *Karsay Vilmos* 101 k. sz. Malvin névű zikája. I. bikaorjájú nem adottok ki.

Hazai tájfaljaknál pénzdiak nem adattak ki. *Előismerő oklevelet* kaptak tehénosporkájúak: *Kohn Samu* és *József; Bauer Möriz, Neubauer M* és fia budapesti kereskedők.

Borzderek csoportban I-ő bikaóráj (200 korona) öv. báró *Jezenszky Jánosné*: 177 k. sz. Druza névű zikája. II-ik bikaóráj (100 korona) *Szent Istvány József* 157 k. sz. Maxi névű zikája. I-ő bikaorjájú nem adottok ki. I-ő tehéndíjat (200 korona) *Beer Henrik* 156 k. sz. Milka névű tehéne, II. tehéndíjat (100 korona) *Justin* névű tehene nyerte. *Előismerő oklevelet* *Pick Oswald* csoportjának adottok.

Juhok csoportjában finom-gyapjas Merinók: I-ő kocsíjat (150 korona) *Dréher Antal* 21. sz. kocsét II. kocsíjat (100 korona) *Károlyi László* 17. sz. kocsét. I-ő anyadijt: (70 korona) gróf *Károlyi László* 17. sz. anyáért, II. anyadijt (50 korona) gróf *Károlyi László* 28. sz. anyáért. *Előismerő oklevél: Dréher Antal* juhazátának adottok ki.

Hazai fűsű. I-ő kocsíjat (100 korona) *Skübitz Sándor* 89. sz. kosa, II. kocsíjat (80 korona) gróf *Herberstein* Zsigmond 101. sz. kosa, III. kocsíjat (40 korona) br. *Drasche* Richárd 53. sz. kosa kapta, előismerő oklevél *Schossberger Henrik* kosecportjának adottok ki.

I. anyadij (60 korona) *Skübitz Sándorné* 96. sz. anyá. II. anyadij (40 korona) báró *Drasche* Richárd 741. sz. anyajuhá kapta.

Husjuhok és keresztzetek. I-ő kocsíj (100 korona) gr. *Herberstein József* 250. sz. kosa. II. kocsíj (60 korona) gr. *Károlyi Lajos* 8. sz. kosa. III. kocsíj (40 korona) gr. *Zichy János* 10. számú kosának adottok ki.

I. anyadij nem adottok ki. II. anyadij (40 korona) gr. *Zichy János* 1. sz. anyajuhának, előismerő oklevél gr. *Károlyi Lajos* csoportjának adottok ki.

Sertések: hazai kondor. I. kanóráj (100 korona) *Wertheimstein Adolf* csoportjának. II. kanóráj (80 korona) *Gróf Jenő* csoportjának. III. kanóráj (40 korona) *Nagyváradú káptalan* csoportjának. Koczdájuk nem adattak ki. *Előismerő oklevél Nagyváradú káptalan* koczdájuk adottok ki.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

228. sz. kérdés. Fogyasztási odd tárgyat képezi-e a gyógyszerártan vásárolt cognak a saját hírlalás után saját szükségleteire levágó metszésekben azaz, ha azt a cselekedik közt bíráltebbé kimerűg?

Pusztán lakunk, a fogyasztási adóelőg egy más faluban és a pusztában nincs meg-bizottja, tartozunk-e a más közönségben lakó bér-lőhöz vándorolni a bejelentéssel; és általában, ha p. o. a napi husfogyasztást egy idegen te-rieltől hozattuk, lehetetlen levéni a piaczon vagy másrésztben 1-2 kiló husat békázt vagy kőszágy bizonyítványt szerzeni, mi a teendő? hogy büntetés ne érjen. *J. A.*

229. sz. kérdés. Kérem tudomásomra adni, hogy a repák permetezésekor, illetve *Rüsselkäfer* kiirtásához szükségeslő *Chlor-bárium-öl* katasztálások holandoként mennyi kell, az oddai múltal módos állítólag elől és általában kérem az összes, esetleg még kővencz-kő tudnivalókat velem közölni. *K. L.*

230. sz. kérdés. Az 1894. évi mező-gazdaságról és mezrendőrségről szóló XII. t.-cz. 11. §. szerint — ha van ilyen — a 10.

§-ban felsorolt jogok, a gazdasági tanácsra mennek át. Ez azonban csak a törvényhatóság által jóváhagyott szervezeti szabályok alapján eszközölhető. Van-e a törvényhatóság által elő-írt ilyen szervezeti szabály, vagy csak a tanács által szerkesztett szervezeti szabály erősbőlto meg? *Ha van, mily után lehet azt megszerezni. S ha a törvényhatóság által előírva nincs, mintá gyantán honnan lehetne ilyen szervezeti szabályt beszerezni s a törvényhatóság mily fóruma által érősbőlto az meg?*

N.-Kállos.

R. A.

231. sz. kérdés. Kérek szives felvilágosítást arra nézve, miszerint tengeri hiányában sikerel s minden utókövetkezőknek félemlé nélkül három hónapos növények málacsárgyát etethető elolajgácsa (napraforgó) vegyítve buzakorpalval; ha igen, páronként mennyi adagolható s mily módon?

Pótlója-e ez eledel az árpat, hasszonnal adagolható-e akkor, midőn a pogácsának mm. 3 frt s a kora 3/50 frtia, míg a tengerinek méteremazsája 4 frt 20 krba kerül?

Zsibó.

P. I.

232. számú kérdés. Mintegy 1200 kat. földet megvásárolni szeretnék, melyek gazdasági szeszgyártó akarnék egy udvaron építetűi esetleg egymás mellett; kérdem, hogy az erre vonatkozó törvények megengedik-e ezt, vagy elő van-e erva, hogy egyik gyár a másiktól mily távolságra legyen építendő?

Máté-Szalka.

Se. Gy.

233. sz. kérdés. Az ősz folyamán néhány talba buzaszemeset foszforos gépmérrelgel szórattam tele az egész földemre. Minthogy még most is vannak egek, szeretném eket kipusztítani, kérem t. gazdatisraim véleményét, hogy nem jár-e veszélyileg ezen mérrelgel dezinfectálni a talajt aratis után a bírkákkal vagy sertéssel meglegetetni. *W. O.*

Feleletek.

Féher csillagfűről zold trágyázásra. (Felelet a 227. sz. kérdésre.) A köüthető termé- szetti földre, a csillagfűtről közűl a Féher-csillagfűről ajánlom vetni. Ez a talaj köüthé- ségével sokkal jobban megkörikköz, mint a sárga és kék csillagfű. Megrendésnél külön- ösen hangsúlyozandó, hogy a féher csillag- fűtről, nagy, lajos felől megvű feleség kúvntatik, mert ez a legjobb, a gömbűjű apróbb magvű feleség nem oly jó. Hogy a féher csillagfűről köüthető természetti talajon is jól díszik, arról többször volt alkalom meggyőződni. Ügretni kell azonban arra, hogy a mag sekélyen takartassék alá, mert különben rosszul kel. Köttőt földön 2—3 cmél mélyeb- ben vetni semmi szin alatt nem szabad. Magvű hollankint 70—80 grmmt kell elvetni sorvettőlép 12 cm. sorváltással, lehet köü- lönben szorva is vetni, mely esetben rögt. fogas- solással takartatik alá. Mután az itálókorvagy pótlásáról van szó, nagy tömegű zoldtrágya előérésre, a csillagfűről most kellene elvetni, pl. a fekete ugarnak szánt területen. A fosz- fortrágya pótlására helyes lenne a csillagfű leszántása alkalmalval, magyar hollankint 250 kg. Thomassalakkal köüznöri.

A féher csillagfűtről nagy, lajos magvű feleség Mauthner Ödön magkövetkődnél szereshető be. *K. K.*

Szesztálmérés és husadó kék meny- ségek után. (Felelet a 228. sz. kérdésre.) 1. A gyógyszerártan vásárolt cognak, ha más beszedési körzethe vitetik, csak akkor nem esik a szesztálmérés odd alá, ha orvosi rendel- vényre adottok ki a szint gyógyszer kezeltetű és göngyöltetű. A szokásos cognak-faják az eredeti palackozásban ilyen kivételre öbádnak alá nem esnek. Ezer köüln öntékedű nincs ugyan, de per analoziam ezt köü következtet- tünk a p. ü. miniszternek egy rendeltetű, amely a szesztálmérés a gyógyszerzek által göngy-
 231. sz. kérdés. Kérek szives felvilágosítást arra nézve, miszerint tengeri hiányában sikerel s minden utókövetkezőknek félemlé nélkül három hónapos növények málacsárgyát etethető elolajgácsa (napraforgó) vegyítve buzakorpalval; ha igen, páronként mennyi adagolható s mily módon?
 Pótlója-e ez eledel az árpat, hasszonnal adagolható-e akkor, midőn a pogácsának mm. 3 frt s a kora 3/50 frtia, míg a tengerinek méteremazsája 4 frt 20 krba kerül?
 Zsibó.
 P. I.
 232. számú kérdés. Mintegy 1200 kat. földet megvásárolni szeretnék, melyek gazdasági szeszgyártó akarnék egy udvaron építetűi esetleg egymás mellett; kérdem, hogy az erre vonatkozó törvények megengedik-e ezt, vagy elő van-e erva, hogy egyik gyár a másiktól mily távolságra legyen építendő?
 Máté-Szalka.
 Se. Gy.
 233. sz. kérdés. Az ősz folyamán néhány talba buzaszemeset foszforos gépmérrelgel szórattam tele az egész földemre. Minthogy még most is vannak egek, szeretném eket kipusztítani, kérem t. gazdatisraim véleményét, hogy nem jár-e veszélyileg ezen mérrelgel dezinfectálni a talajt aratis után a bírkákkal vagy sertéssel meglegetetni.
 W. O.

Gazdasági álláskérvetítés. Egyik gyakorlatosok a következő figyelmre méltó sorokat vesszük: „Budapestben hely nélkül tartózkodván, alkalmam volt egy helyszérvet megismerkedni. O nála helyek mindig készen vannak és így nekem is került volna egy szépültszi állás Tölgymeyr mellett, azonban ez a helyek csak az esőben lett volna hánad részben kieszközölve, ha előzőleg 35 frt követeltői díjat fizettem. Természetesen ez a követelés nem teljesítenék, mert sem mód, sem bizalmam nem volt hozzá. Ilyenformán az izlet nem jött létre közöttünk s utólagos értesülésem alapján okom volt örülni, hogy a helyszérvet karnai közül minden tőlükötevényem nélkül megmenekültem”. Ezután elmondja a helyszérvet üzleimel felől szerzett értesülését, a melyek előttünk már eddig sem voltak ismeretlenek. Ezeknek a helyszérvetnek hitvátsa abban áll, hogy a mint tudomásunk veszik, hogy valamely gazdasági állás 400 frt fizetéssel megpecsüdtet, felkeresik az illető birtokosokat s felajánlják neki, hogy megfelelő követeltői díjat nem 400, de 200 vagy 250 frt fizetésre szereznek gazdaszívet. Sajnos, akadnak olyanok, akik kértnek adnak az ilyen ajánlatra. Most jön a szegény gazdaszívet, akinél létkérdés, hogy minél hamarabb álláshoz jusson. A helyszérvet ajánlata a legrosszabb ugan, a fizetés silány, a provizó borzadó, de nem válthatnak. A jobb jóvó reményben elfogajja állást s ezzel nemcsak önmagának nézve vállal el nyomorult sorsot, de hitvátsos pályáján is lehetetlen versenyt támaszt. Hogy ezzel a gazdaszívetek különben is mostoha sorsa még inkább súlyosbul, azt magyaráznunk sem kell. Ova intünk azért minden gazdaszívet, hogy saját érdekeben őrizkedjék a magán helyszérvet foadól; tudomásunk szerint azok az uradalmak és gazdaszívetek, melyek gazdaszívet existenciáját biztosítanak gazdaszíveteknek, ugy sem fordulnak ilyen helyszérvetköz, hanem vagy magán összekötéseiket veszik igénybe, vagy a magyar gazdaszívetek országos egyesületehez fordulnak, mely egyesület illetékesen gyakorolja az álláskövetést. Az eredmény ugan nem előzhető ki a számtalan állásra, melyek gazdaszívetek gazdaszívetek, mert ha valahol, ugy a gazdaszívet pályán lehet alkalmazni azt a tételt, hogy sok az eszméno, kevés a főka, de az egyesület legalább felvilágosítja a hozzáfordulókat s visszatarthatja azt, hogy a tisztességellen versenynek ne váljanak eszközévé. Persze az álláskövetés is méltán megkívánhatja a gazdaszívet kör, hogy érdekvesztélen intézkedjenek az állások betöltésénél megillető figyelembe részesítők.

Munkáshány. Mint már megírtuk, ez év folyamán megjegett hivatalos összeírás szerint a munkát keresők száma 167,031, a munkát keresők száma 181,068 ugan volt. Mutatóközt tehát 14,057 munkáshány, ha okunk van rá, volna ottlen több munkáshány, közölte velünk észrevételét, azt állítván, hogy az összeírás helyessége ellen főként abban az irányban fér kétség, hogy több helyen nagyobb a kimutatott munkáshány, mint a mennyi munkás azon helyeken tényleg alkalmazása jöhet. Konkrét esetekre hivatkozánk, a melyeknek valódiságát kétségbe nem vonhatjuk. A felmérés körülményeinek elég jelölőmunkát, hogy látna veszik. A szábmeforgó statisztikai kimutatásokból nem kívánunk ugan többet, minthogy az körülbőleges tájékoztatást nyújtsan, az összeírás hézagosságát sem vehetjük rossz néven a dolog természeténél fogva, hibáink kell azonban betudnunk azt, ha az összeírás körülbővező hibák férézhetőek kétség, ha okunk van rá, hogy az összeírásnak különösen nem munkáshány, hanem munkafelhasználás kellett volna kiténtnie. Eltekintve az egész országban terjeszkedő munkámószalmaktól s egyéb körülmenyektől, a melyek ugyancsak anomáliát állítanak fel az állítólagos munkáshányán szemben: be kell látnunk, hogy a tudomásunkra

jutott konkrét esetek nem nyújtanak még elegendő támpontot arra, hogy ez alapon az összeírás korrekciót vagy inkorrekt volta főölt az egész vonalon bíralatot gyakorolhassunk. Tartózkodás nélkül kijelentjük azonban, hogy a miniszteriumot már az összeírásnál követelt eljárás sem őrizhette meg eléggé azt, hogy helyesen és főként az adatok hézagosságából folyó térs. állánkövetésbe essék, mert a miniszteriumnak nincsenek meg a statisztikák közegei egy ilyen nagy jelentőségű statisztikai összeírásnak helyes és az ellenőrzés közt garanciajára mellettl való megejtéséhez. Nézetünk szerint tehát ezt a munkalottat vármegyéknél a gazdaszívet egyesületek volnának hivatta teljesíteni, mint olyan intézkedést, a melyek területük munkáshányviszonyait alaposan ismerik, a beszerzett adatok hitességét előmozdítják s abban a helyzetben vannak, hogy az összeírás az erre legalkalmasabb időpontban vehetők és egyes be nem szereshető adatok hiányában saját tapasztalataikra is támaszkodhatnának. A hozzánk beérkezett felszólalások ötlethöz megértesítik, hogy például, hogy a földművelésügyi miniszternek a munkáshány statisztika egybeállításánál a gazdaszívet egyesületek ismételen lehet figyelembe ajánljuk.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” közözlése. Az „E. G. E.” évi rendes közözlését május 2-án tartotta meg a gazdákönközség nagy érdeklődés mellett. A közözlésben Cs. Szabó József elnököt. Az előző meggyűlésben részletesen megemlékeztek a mezőgazdasági nyomászó helyzetéről, a mezőgazdasági válságról, és annak okosorrereül. Majd áttérve az egylet évi működésére, kiemeli a fontosabb utat évi kezdeményezéseket, akciókat, melyekről terjedelmes és nagy gondalú összeállított évi jelentő kitételek meg 8 nappal az éles előtől elöltek megértesítik, hogy az országos számvizsgáló bizottsági jelentések tudomásul vétettek, nemkülönben a tizenötödik ezer forint kitévő 1897. évi költségelőirányzat is egészében elfogadottak. Az egylet új alapanyagjait változatlanul elfogadattak. A gazdaszívet egyesület országos szövetségbe való belépés egyhangyalan kimondott, a szövetség egybehajót bizottságba: Sándor György, Gábor György és János László választották be; a szövetségi nagygyűlésre küldendő képviselőket: dr. Dányi György, dr. Feilitsch Arthur, Hegedüs Sándor, Jakab László, dr. Jónika Gábor, ifj. Leszai Ferenc, Cs. Szabó József, dr. Szentkirályi Ákos, Székely Miklós, Tokaji László. Ezután az igazgatóválasztás nagy tisztelettel és Dorányi Ignác földművelésügyi miniszterrel a közözlés végén hangzó az egylet tiszteletbeli tagjait választotta, végül az elnök indítványára Tokaji László egyleti titkár állásában ügyvezetést.

Állatforgalmi korlátozás. Az „A. E.” értesítése szerint ragadozó tüdőbő miatt a szarvasmarhák közömbös és Hercegovinába való behozatala Nyitra és Szeged között, a gazdák száj- és körmőféjás miatt sertéseknek a kérdőközből (szarvasmarhák, juhok és kecskék) bevitelle Abauj-Torna, Bars, Bekés, Nógrád, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Tolna és Zemplén vármegyéket területéről; sertésvesztség miatt a sertések bevitelle Magyarországra egész területéről illos.

A Magyar Gazdaszívet és Erdőüzlet Országos Egyesülete május 2-án tartotta miniszteriummal közös elnöklését a Közlekek közözlését tartó. Előző megnyitó beszéde után a közözlés el Dorányi Ignác földművelésügyi miniszternek köszönetet szavazott azért, hogy a gazdaszíveteknek máj 2-án tartott országos kongresszusán a gazdaszívetek által óhajtott törvénykezési intézkedések tekintetében nemcsak hogy rokonszándékot nyilvánított, hanem az évi munkáshány öszi kormányzat is megnyerte. Összefogott az elnök beszédében kifejtette. Mint azt a köszönettel fejezte ki továbbá azon intézkedéseiről is, hogy a gazdaszívetek nyújtó egyesülete számára 4000 frt segélyt utalványozott ki. A közözlés tudomásul vette az egylet pénzügyi a számláiról benyújtott ügyvezetői

jelentést a felmentvényt megadta, felhatalmazván a választmányt, hogy a nagymérvű felismerésodot tagdíjhatárolék behajtása, behajtatásának eseten pedig főlére intéz az intézkedéseket legjobb belátása szerint tegye meg. Ezzel kapcsolatban egy indítványt tárgyalta a közözlés, amely oda irányult, hogy a tagdíjlati emelés érdekében a tagdíjlat megjelölés 10 korona, 4 koronára szállítsa be. Baranyai közözlés indítványára a közözlés elhatározta, hogy felhívást intéz az egyleti tagokhoz oly értelemben, hogy amennyiben minden egyleti tag meg legalább egy tagot ajánl, az egylet a tagdíjat 5 koronára fogja leszállítani, igen lúdvó volna, ha az egylet ez irányú kísérlete a tagdíjlati emelésre vezetne. Végül a közözlés az igazgatóvárs három tagját, akiknek czikusok lejárta, újból megválasztotta, felügyelőbizottságot pedig Főreter Lajos és Jenisch Adám beaválasztott tagjává pótolta. Mi annak a reményünknek és várakozásunknak adata kifejezést, hogy az egylet jóvó közözlését az év évínél nagyobb s az öt méltán megillető 10 koronára 4 koronára szállítsa be.

Védőalkalmat a szerzőtől köztelen Ausztriában. Az 1893. év folyamán Salzburgen 23 közég 56 ojtállómással 116 tulajdonosnak 1483 szarvasmarhát ojtottak be és meg 318 db. félven alótt, 454 db. $\frac{1}{2}$ -1 évest, 424 db. 1-2 évest, 234 db. 2-3 évest és 35 db. 3 évnél idősebbet. Az összes állatoknak csak egy izben ojtottak be és meg 1480 dbot a Kútt-félsziget ojtánnyagján (85-u ábról) gőzben 6 óran keresztül tartott izompor, 23 dbot pedig kísérlet czéljából Kútt-félsziget tenyészetek. Több fiatal állaton a beojtás helyén egészen gesztenye nagygyú duzzanat keletkezett, mely 3 nap alatt egészen eltűnt; három fiatal marhán azonban a duzzanat a test egész oldalára kiterjedt, de közben a lábak és mellkasok között tele voltak észlelhetőek, de 8 nap alatt két állat meggyűzött, míg a harmadikat a tulajdonos időközben levágatta. Egy tulajdonos három majorján a beojtott állatok közül kétfő elhullott, nyolczot pedig kényszerből levágtak, de egy esetben sem lehetett a szerzőtől iszkó kimutatni, hanem a megbotgatódesők oka megismerésére nem lehetett a lábak és mellkasok közötti tele volt. Az 1483 darab szarvasmarha három kerület 86 helyen legelőjén 1570 he nem ottott növénydekmárhával együtt tartózkodott a nyár folyamán. A beojtott állatok közül elhullott 1 drb. állítólag szerzőtől üszökben (hivatalosan nem állapították meg), a be nem ojtottak közül pedig 39 drb. hüllott el határozatlan szerzőtől üszökben, az elhullási százzalék tehát a beojtottak közt 0,06%, hozzászámítva pedig a kényszerből levágot 1 állatot: 0,13%; ellenben a be nem ojtott marhák között 2,48%, az 19-szer több. A megelőző évekket összehasonlítva, az eredmény ezáltal is kedvező volt a közözlés az egyzeti ojtás dacára is kedvező. Mint az 1884-1889-ig a közözlésben üszökben, Vörösbürgenben 3762 drb. szarvasmarhát ojtottak be, melyek közül a nyár folyamán 24 drb. = 0,63% hüllott el szerzőtől üszökben; míg a be nem ojtottak közt az elhullási százzalék 1,109% volt. Steiermarkban 4633 szarvasmarhát ojtottak be Kútt-félsziget ojtánnyagján. Közülük az ojtás következtében 5 db, a nyár folyamán 48 drb. az utóbbi években ezen az elhullási százzalék tehát 0,47%, míg a be nem ojtottak között 1,32%.

A dnyé termelés érdekében. Hazai dnyétermelésünk a hatvanas években oly lenedűlt vett, miszerint 14 közölgének igen szép jóvedelmét nyújtott. Csak a kilőfdőre kivitt dnyé értéke meghaladta a 70,000 forintot, az év átlagosa értéke az utóbbi években ezen a dnyé dőlmész és speciális magyar termelési ág rohamosan hanyatlott és exportkérté mindjobban panszandok mindyének minőségére és megbízhatatlanságára nézve. A hanyatlás oka az utóbbi évek abnormalis nyári időjárásában is fekszik ugan, mégis jó, régi dnyéfaljait elköröcsorússa főoka e termelési ág visszamenekése. A

visszanyúló, magyar királyi mérték egyik eleméről van szó. E szerint tehát Pápa város körülete összesen 9450 királyi laktól teti ki, ami már, a Corpus Jurisban (étsd az első kiadást) jelezoltó királyi út után, a mai mértékre könnyen átvihető.

Amerika bortermése. Amerikában a szőlővel beültetett terület ma 183,000 hektárt tesz ki, tehát valamivel többet, mint Németország szőlőterülete, csak hogy évről-évre rohamosan szaporodik, úgy, hogy nem sok idővel kell és Amerika bor tekintetében som szorul tőlbe Európára. Hogy az erre való hajlandóság különben is megvan, semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy európai borok ellenében folyton növekvő vámemeléseket szokozól. A szőlőt, mely 1840-ben még csak 127,734 gallon lett ki, 1870-ig 3 millióra emelkedett, 1875-ben már 13 millió, 1885-ben 17 millió gallonra rögött és ma nem kevesebb, mint 40 millió gallon, mely a különböző államok közt következőképpen oszlik meg:

Kaliforniai esik	19 millió gallon,
Ohio	10
New-York	10
Missouri	2 1/2
Virginia	1 1/2
New-Jersey	1 1/2
Nord-Karolinára esik	1 1/2
Pensylvania, Texas, Kentucky, Florida, Alabama tartományokra	6

Felhívás. Azon földirtók urak, kik *adéka, ürge, hernyó és másféle* éreg ellen, mely a veteményt és a gyümölcsfákat pusztítja, az általán forgalomba hozott *Vermint* kipróbálni kívánják, ezen czéloból szivesen becsatlak megjelölő mennyiséget rendelkezésükre és kérem a megrendeléseket ideigkorán beküldeni, hogy szállítompon pontosan és kellő időben megérkeztek.

Budapest, V. Váci-körút 60.

Deleányi Frigyes
drogista.

Felhívjuk
a t. cz. gazdalkodóság
figyelmét

a budapesti gyapjú-akciókra,

melyek az új folyamán, két hónapon át, a központi borszállítók által, a központi borszállítók által, a központi borszállítók által.

HELLER M. S. TÁRSA,
BUDAPEST,
V. Kert. Erzsébet-út 13.

A legolcsóbb és legjobb magyar heti újság

„Független Újság“
megbizonyított és politikai képes helytáll.

A Magyar Gazdaságtudományok népszerű közlönye.

Előfizetési ára:

Egyszerűen 2 ft, félévére 1 ft.

Lapszámok eödjé a magyar nép értelmiségének és közéletének, kiválónan súlyt helyeznek a gazdasági szakmáink fejlesztésére, elsősorban czélunk pedig az, hogy a nép közt valószínűleg terjedő szocializmus fényes lapokat és olvasmányokat állítsunk. Ilve kizárólag a minden minden gazda kedv, hogy saját érdekében segítgünk legyen.

A „Független Újság“
olcsóságát, feladását, szerényebb viszonyok igényelmek felé meg.

Előfizetési pénzek a kladióvitalnak
BUDAPEST, IX. Űllői-út 25. Köztelék küldendő
Tessék mutatványzmat kért.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabontözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Budapest, 1897. május 1.

A feljött hét időjárása kezdetben borús volt ugyan, kivéve azonban az éjszakákat, mikor a köhles és a hőmérséklet teljesen emelkedett; csapadék csak sorványosan fordult elő. A tavaszi munkálatok soronyan a vidékes állásokról a mindenütt megvannak elegendő. A vitális állapot változott. Külföldön az időjárás kedvező volt.

A külföldi piac üzletmenetében illetőleg, a legveszélyes fordulat következett be. A politikai viszonyok, melyek a mult hét árcsökkenésnek ugyszólván egyedül impuzistá képtének — bőkebb jellegnek lettek és ezzel egytt az utazásokban is esendőség befogás jótalot érvevény. A koralet gyengült és minthogy a spekuláció is tartózkodón lón, nagybórára árcsökkenések következtek, így különben Amerikában a hozott árcsökkenés a mult héthez képe ca. 5 c. tesz ki, Angliában a hangulat kezdetben ártórtó maradt, utóbb azonban szétlén hanyaból éppogy márt. Franciaországban is a mult hét végéig csupán a hét végéig lett ismét kellemesebb. A német piacok, melyek anyag is csak néhánynál alakmazódott a szállárak hangulathoz, szintén nagybórcsökkenések jelentek és a többi continensial piacokon is esendes az irányzat.

Nálunk a mult hét ólénsége ugyszólván megziszt: a forgalom korlátolt és kenyérgruák ocsóbbolt, takarmányzúkek kevésbé változtak. Az üzleti hét részletéről következőkkel oszlatbék: *Buzsa* a hét kezdetével még érzékenyebb maradt a külföldi jeztésekre szállár hangulathoz indult és az árcsökkenés emelkedett. Egyezre azonban gyors árcsökkenés következett be. A vidékegy nagy korlátolt lett és a forgalom csupán egyes malomok vételeire szorított, melyek a szintén elanyhult listéltől pánszkodott. Átmenetleg a hangulat valamiké kedvesebb is volt ugyan, a hét végéig szétlén a vált az árvesztéséget egyenként azonban mégis kb. 10 krra —tohéttó. A forgalmat 100,000 mm-ra tessük, a hozottak 80,000 mm-ra rögött.

Rozs gyengén van kínálva, a kereslet azonban szintén mérsékelt és az árak 5-10 krra csökkentek. A két kezdetével volt némi vételevé fedezeti czélóra részben ártórtó szándékúkra ez csak az utolsó részben történt. Minőség átlag helyben 620 ft, Budapest törzsdőrségben átlag 608-610 ft érhető el. Új központi sorványosságérét 1/4 sílv áva ugyszólván szétlénára Nyiregyháza paritásában 530 ft-ot fizettek. Ára takarmány és hánálási czélóra márkeltetett volt forgalomba és árban változatlan maradt. Gyárosk ugy mint hánálási minőség szerint 120-50 ft-ot fizettek helyben illetve Kóhánny átveve.

Záró a hozatalk különösen közpórára szorítottak, míg prima ára gyengén van kínálva. Ez utóbbi emelőffóra árát, merktál árban azonban a valamivel olcsóbb árak dacára, csak néhányszó lett fejedőtt. Szén és ártásétt szerint 590-625 ft-ot fizettek, míg eladási ártás czélóra 347 ft-ot volt érhető. A Tiszavídi állomásokon 3-415 ft-os árak mellett volt némi forgalom.

Olajmagok: Effektív közpóráteszerés forgalom nem volt és ez csak néhányszó 11-11,50 ft-ot fizettek, augusztus-zsemtéri határidő ugyszólván esendőség vált az irányzat, mert lanyhaból közpórtó olajmagjéte és a vételevé állásokról érkezett rovedőből híreire a spekuláció tartózkodón lett. A mult hét 1040-90 ft jegyzése ellenében 1035-45 ft-on jegyztek. Különbén jegyzés: *Vadnyépa* 435-75 ft, *gomborka* 8-8,50 fr, *szén* 4-4 fr.

Hévígyesek. A vételevé igen csekély, a kivételi forgalom teljesen pang és ma Budapesten néhányszó a következő árak határoztak: Nagy felvásárlás 725 ft, gombóly-ból 65 ft, barna bór 10-40 ft, ap 36 ft, 60-75 ft, *Kóles* 450-475 ft, *büköny* 475-57 ft.

Herezmagok: Ezen czikkben a szállításétt javára néhányszó elveve van csak elveve. A mult hét 1040-90 ft jelentélenbelen beszerzés és a spekuláció részéről. *Mal magjéteinek:* *Löhre* 30-38 ft, *lucerna* 28-35 ft, *gyöngy* 5-5 1/2 ft, *balczón* 10-12 ft.

Napi jelentés 1897. május 4.

Közszóba ma gyengén volt kínálva, a malom azonban kevés vételevéket mutatott, az irányzat azonban mégis megzisztott, minthogy esőhöz érkeztek, elsőbözött a hozatalk 100,000 mm, az árcsökkenés márt magzabakkal mutatkozott.

Eladott:

100 mm. 81 kg. a 810 ft 3 hóra
100 " 80 " 812 1/2 " "
100 " 80 " 810 " 3 hóra
500 " 80 " 812 1/2 " "

800 mm. 80 & kg. 812 1/2 ft 3 hóra
200 " 79 " 810 " "
200 " 79 " 807 1/2 " "
200 " 79 " 805 " 3 hóra
300 " 79 " 8 " " "
300 " 79 " 8 " " "
Pestvidéki: 400 " 78 " 792 1/2 " "
300 " 78 " 775 " sárga
300 " 78 " 755 " 3 hóra
100 " 78 " 760 " "
100 " 78 " 760 " "
Borszói: 1000 " 74 " 752 1/2 " "
Pannónia: 1000 " 74 " 752 1/2 " "
F.É.É. szék: 300 " 80 " 8 " " "
200 " 78 " 790 " "
200 " 78 " 790 " "

Készletek: csekély forgalom volt és az árak tartózkodónak; úgy tétel pestvidéki prima roz 625 ft-ot állt adottak el.

Arak kereslet: és az árak nyomtalan maradtak, **Tengeregy:** az értékelődő a folyók feláramok folytán abszorbaláltak.

Záró tétel:

Előfizetés dacára lanyhaból külföldnek, szállárakból valók, minthogy esőhöz érkeztek és a közpóráteszt megzisztott.

Következő kötések történetek.

Kötetelt.		
Máj-jun. buza	751-759-753	753-54
Ósi buza	684-686-688	688-90
Máj-jun. tengeri	334-337-335	335-37
Jul.-aug. tengeri	351-354-352	351-53
Ósi zab	598-599	598-75
Ósi árpa	878	878-77
Új röpce	1040	1040-45

Szélesítők.

Szsz. (Goldinger) Gábor szeszgyári főüzletész (előfizetés).

A hét elején a szélesítélenk esendesebb forgalom uralkodott és a szeszárak változatlan a multiheti jegyzés szerint zártak.

Megbizonyított közpóráteszt által kontingens nyers szesz e hétnek elején gyengén volt kínálva és csak több kisebb tétel költ el 1488 frton felsőmagyarországi állomásokhoz szállítva.

Gálavídi közpóráteszt kontingens nyers 1475 frton kínálta, de üzlet nem létesült. Kontingens finomított szesz 16-1633 ft.

Moravarszégi közpóráteszt kontingens finomított szesz változatlanul jegyztek.

Budapesti piacok kontingens nyersszesz 15-1525 frton zárták. A vidékről megérkező értékek rovedősek és főleg kötések iránt volt nagybórc fedezeti vételevé, Elkelt: éleáért-zsemtéri 52-5213 ft, nyersszesz adóva 5125 ft, adórtalan (ekontingens) 1225 ft, denaturált szesz 1750 ft, finomított szesz ugy budapesti, valamint vidéki vevők által 5225 frton lett vásárolva.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 1475-1500 ft.

Bécsi jegyzés 1010-1030 ft kontingens nyersszeszéről.

Prigai jegyzés 5113-5125 adórtó burgonyaszeszéről.

Triezi jegyzés 8-838 ft bektolterezélenk 90% magyárvitvél szeszéről.

Bécsi jegyzés 1150-1175 ft ekstingens finom nyersszeszéről.

Lemberg jegyzés 15-1525 ft kont. finom, szeszéről.

A kivétel e hétnek elején 150 q finomított szesz vásárolt.

Videki szeszárak változatlanul jegyztek. D-Tuzla, Lonoz, Árt 13 krra olcsóbban.

Budapesti zárlatokról e héten: Finomított szesz 52-5250 ft, éleáért-zsemtéri 5150-5175 ft, nyersszesz adóva 5125-5150 ft, nyersszesz adórtalan 1225-1250 ft, denaturált szesz 1775-1750 ft. Kontingens nyersszesz . . . . .

És az árak 10,000 líterkonként hordó nélkül budapesti vasúttalombához szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

A közpórtó vásárlásokról árújezéségyenlyen (en gros) eladott oléiméliek árairól.

(A szőlővárosi vásárlásokról-gazdasági jelentés a „Közleték” részében). Budapest, 1897. május 3-án.

Hus. Marhaból határja 1. oszt. 1 q ft 52-56, II. oszt. 36-44, III. oszt. 32-44, eleje 1. oszt. 40-48, II. oszt. 36-44, III. oszt. 30-36, borjúhús határja 1. oszt. 50-52, II. oszt. 40-50, eleje 1. oszt. 50-52, II. oszt. 40-45, birkausz határja 1. oszt. 30-40, II. oszt. 30-36, eleje 1. oszt. 26-34, II. oszt. 20-28, bárány

Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület

által

1000 frt pályadíjjal jutalmazott

és még ez év folyamán kiadandó

gazdasági könyvviteltan
alapján összeállított

Gazdasági

könyvviteli

nyomtatványok

ugy mint:

1. sz. nyom. Előjegyzési könyv	14. sz. nyom. Pénztári főkönyv kiadási kimutatás	38. sz. nyom. Mőrtég
2. " " Napszámber és szakmányber ki- mutatása	15. " " Telekeltár, kül- és belv	39. " " Próbacseplési jegyzék
3. " " Számolási könyv	16. " " Termény-és anyag leltár, kül-és belv	40. " " Vétési és aratási jegyzék
4. " " Szegődmény-táblázat, kül- és belv	17. " " Letéti napló	41. " " Ellési jegyzék (esikó és borjú)
5. " " Szemesgabona kimutatás, kül- és belv	18. " " Eleven leltár, kül- és belv	42. " " Termés-kimutatás
6. " " Csepélien gabona " " " "	19. " " Szegődmény-level	43. " " Ellési jegyzék (bárány és malacc)
7. " " Napszámos jegyzék	20. " " Lő- és szarvasmarha-kimutatás	44. " " Darálási jegyzék
8. " " Tejelési jegyzék, kül- és belv	21. " " Juh- és sertés-kimutatás	45. " " Fejési napló
9. " " Pénztári napló, kül- és belv	22. " " Különféle tárgyak kimutatása	46. " " Gazdasági napló
10. " " Pénztári főkönyv, bevételi k'im- tatás, bel- és külv	23. " " Fogyasztási anyag	47. " " Trágyázási
11. " " Követelések jegyzéke, bel- és külv	24. " " Tüzelő anyag	48. " " Csepéli jegyzék
12. " " Gép- és eszköz-eltár " " " "	25. " " Szerzámfa " " " "	49. " " Tejelés-kimutatás kül- és belv
13. " " Épületeltár, kül- és belv	26. " " Állati termények " " " "	50. " " Takarmányozási előirányzat
	27. " " Póttakarmány " " " "	41. " " Vétési előirányzat
		42. " " Takarmányozási jegyzék

most vannak sajtó alatt és ezentul azokból állandóan raktárt tartunk.

Összeállította

Suscha Rikárd

a magyaróvári gazd. akadémia gazd. intézője.

Az összes nyomtatványokból **mintavek** az O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek“ előfizetőinek 2 frt 20 krétt előleges beküldés mellett portómentesen küldetnek.

➤ Árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgálunk. ➤

Megrendelések

a „KÖZTELEK“ kiadóhivatalához

IX. ker., Üllői-út 25. szám

➤ küldendő. ➤

